

Innst. S. nr. 235

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen vedrørende henvendelse fra Tore Sandberg med begjæring om påtale for riksrett mot tre høyeste- rettsdommere i anledning kjennelse av Høyeste- retts kjæremålsutvalg 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedtok i møte 5. februar 2008 å igangsette forberedelser i en egen sak til Stortinget, jf. Stortingets forretningsorden § 12 nr. 10 fjerde ledd, vedrørende anmeldelse i anledning Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken.

Bakgrunnen for saken var at Tore Sandberg i skriv av 18. september 2006 anmeldte de tre høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin Bruzelius for påstått straffbart forhold i tilknytning til nevnte kjennelse. Anmeldelsen ble opprinnelig sendt Odelstinget, ettersom den etter de da gjeldende regler etter sitt innhold hørte under Odelstinget som påtalemyndighet.

Odelstinget vedtok 13. desember 2006 å utsette behandlingen av anmeldelsen inntil utvalget som var oppnevnt av Regjeringen for å granske straffesakene mot Fritz Moen, hadde levert sin utredning.

Ved brev av 2. oktober 2007 oversendte Stortingets presidentskap anmeldelsen til kontroll- og konstitusjonskomiteen, under henvisning til de nye bestemmelsene i Stortingets forretningsorden § 12 annet ledd nr. 10.

Ved Stortingets behandling 20. februar 2007 ble Grunnloven §§ 20, 30, 86 og 87 endret. Det ble også

vedtatt endringer i lov 5. februar 1932 nr. 1 om straff for handlinger som påtales ved riksrett (ansvarlighetsloven), i lov 5. februar 1932 nr. 2 om rettergangsmåten i riksrettssaker (riksrettergangsloven) og i Stortingets forretningsorden (FO).

Endringene bygget i det alt vesentlige på forslagene i Dokument nr. 19 (2003-2004) Rapport til Stortingets presidentskap fra utvalget til å utrede alternativer til riksrettsordningen. Kontroll- og konstitusjonskomiteen skal etter de nye bestemmelsene forberede saker der Stortinget skal ta stilling til hvorvidt konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende.

FO § 12 nr. 10 fjerde ledd om kontroll- og konstitusjonskomiteens rolle lyder:

"Komiteen behandler også saker der Stortinget skal ta stilling til hvorvidt konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende, herunder om Stortingets ansvarskommisjon skal anmodes om å foreta nødvendige undersøkelser for å klarlegge grunnlaget for slikt ansvar, jf. lov om rettergangsmåten i riksrettssaker av 5. februar 1932 nr. 2. En tredjedel av komiteens medlemmer kan kreve at komiteen av eget tiltak skal ta en slik sak opp til behandling. Komiteen skal avgi innstilling om de saker den tar opp til behandling. Dersom komiteen finner at forhold i en ekstern henvendelse vedrørende brudd på konstitusjonelle plikter ikke kan påtales ved riksrett, skal henvendelsen oversendes rette påtalemyndighet. Komiteen kan dessuten vedta at en henvendelse ikke skal fremlegges for Stortinget når de forhold den omhandler åpenbart ikke kan føre til noe. Henvendelsen skal legges frem for Stortinget ved innstilling dersom en tredjedel av komiteens medlemmer krever det. Den som har fremmet henvendelsen skal underrettes om utfallet av behandlingen. Når beslutning om tiltale for riksrett er fattet, handler komiteen på Stortingets vegne under forberedelsen og utførelsen av saken."

Når kontroll- og konstitusjonskomiteen avgir innstilling til Stortinget i en sak om konstitusjonelt

ansvar, kan den foreslå at saken henlegges, at Stortingets ansvarskommisjon anmodes om å foreta nødvendige undersøkelser i saken eller at det tas ut tiltale for riksrett.

2. SAMMENFATNING AV SAKEN

2.1 Bakgrunn

Fritz Moen ble 11. april 1978 satt under tiltale ved Frostating lagmannsrett for forbrytelse mot straffeloven §§ 233 første og annet ledd og 192 første ledd annet straffalternativ for drap og voldtekt av Torunn Finstad.

Ved dom 29. mai 1978 ble Fritz Moen dømt til 21 års fengsel for drapet på Torunn Finstad. Etter anke til Høyesterett ble fengselsstraffen redusert til 16 år.

Fritz Moen ble 15. september 1981 på ny satt under tiltale ved Frostating lagmannsrett for forbrytelse mot straffeloven §§ 233 første og annet ledd og 192 første ledd annet straffalternativ, jf. § 49 for drap og forsøk på voldtekt av Sigrid Heggheim. 18. desember 1981 ble han dømt til fengsel i fem år i tillegg til dommen i Torunn-saken. Dommen ble anket til Høyesterett. Ankegrunnen var at det var begått saksbehandlingsfeil under lagmannsrettens behandling. Anken ble avvist ved Høyesteretts kjæremålsutvalgs beslutning av 21. januar 1982.

Fritz Moen innga 2. januar 2000 begjæring til Frostating lagmannsrett om gjenopptakelse av begge sakene. I begjæringen ble det opplyst at Tore Sandberg hadde arbeidet med sakene siden 1997/1998. Den påberopte hjemmelen for begjæringen var for det første straffeprosessloven § 391 nr. 3 som gir grunnlag for gjenopptakelse når det opplyses om

"en ny omstendighet eller skaffes frem et nytt bevis som synes egnet til å føre til frifinnelse".

Begjæringen ble for det annet begrunnet i straffeprosessloven § 392 annet ledd som tillater gjenopptakelse der

"særlige forhold gjør det tvilsomt om dommen er riktig, og tungtveiende hensyn tilsier at spørsmålet om siktedes skyld blir prøvd på ny."

I forhold til Torunn-saken ble det anført at Moen hadde tilnærmet alibi på drapstidspunktet, og at to sentrale vitner ikke ble ført under hovedforhandlingen i 1978. Begjæringen om å gjenoppta Sigrid-saken ble i hovedsak begrunnet med at Moen hadde alibi på drapstidspunktet, og at drapsmannen hadde en blodtype som utelukket Moen.

Med hjemmel i domstolloven § 38 besluttet Frostating lagmannsrett 20. november 2000 å overføre begge sakene til Hålogaland lagmannsrett, som 12. februar 2002 avsa kjennelse om at begjæringen

om gjenopptakelse av de to sakene ikke ble tatt til følge.

Fritz Moen påkjærte lagmannsrettens kjennelse til Høyesteretts kjæremålsutvalg.

Høyesteretts kjæremålsutvalg oppnevnte ny sakkyndig vedrørende blodtypebeviset i Sigrid-saken. Den sakkyndige anså det ikke som sannsynlig at Fritz Moen kunne være sædavgiveren.

Kjæremålet ble avgjort ved kjennelse 14. oktober 2003. Begjæringen i Sigrid-saken førte frem, mens Torunn-saken ble nektet gjenopptatt.

Fritz Moen ble frikjent for drapet på Sigrid Heggheim i oktober 2004.

13. oktober 2004 begjærte Fritz Moen gjenopptakelse av Torunn-saken for Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker.

Fritz Moen avgikk ved døden 28. mars 2005.

Gjenopptakelseskommisjonen for straffesaker bestemte 15. juni 2006 at Torunn-saken skulle gjenopptas. Hovedgrunnen til dette var at en mann på dødsleiet i desember 2005 erkjente å ha drept Sigrid Heggheim og Torunn Finstad.

Ved Borgarting lagmannsretts dom av 24. august 2006 ble Fritz Moen frikjent for drapet på Torunn Finstad.

2.2 NOU 2007:7 Fritz Moen og norsk strafferettspleie

I statsråd 8. september 2006 ble det oppnevnt et utvalg for å granske straffesakene mot Fritz Moen. Utvalget ble ledet av professor Henry John Mæland. Formålet med granskingen var å undersøke hvorfor Moen ble uriktig domfelt og vurdere behovet for endringer for å forhindre uriktige domfellelser i fremtiden. Granskingen skulle omfatte straffesakene mot Fritz Moen fra starten på politiets etterforskning til Borgarting lagmannsrett avsa den siste frifinnelsesdommen 24. august 2006.

Det fremgår av utvalgets mandat:

"... Også domstolene har vært sentrale i straffesakene mot Fritz Moen. Granskning av uavhengige domstoler av et regjeringsoppnevnt utvalg reiser konstitusjonelle spørsmål som det er behov for å avklare før granskningsmandatet kan ferdigstilles på dette punktet. Justisdepartementet vil snarest foreta de nødvendige avklaringer, og komme tilbake med et tilleggsmandat til utvalget om granskning av domstolene."...

Ved brev av 22. november 2006 ble utvalget gitt et tilleggsmandat. I brevet heter det blant annet:

"En granskning av domstolenes rolle i Fritz Moen-sakene må ikke fremstå som et forsøk på å overprøve domstolenes avgjørelser i strid med det konstitusjonelle og grunnlovsfestede prinsippet om at domstolene dømmer i siste instans. Det vil i denne sammenheng være av stor betydning om granskingen er rettet

mot domstolsavgjørelser som senere er opphevet eller endret innenfor domstolssystemet, eller om granskingen er rettet mot domstolsavgjørelser som fortsatt reelt eller formelt står ved lag. Hensynet til domstolenes selvstendighet veier dessuten generelt tyngre jo kortere tilbake i tid de aktuelle domstolsavgjørelsene ligger. For at man i størst mulig utstrekning skal kunne trekke lærdom av granskingen av straffesakene mot Fritz Moen, er det på den annen side viktig at utvalget gransker domstolenes rolle ved domfellelsen av Fritz Moen i 1978 og 1981 i tillegg til granskingen av politiet, påtalemyndigheten og andre aktørers behandling av sakene. På denne bakgrunn bes utvalget også granske Frostating lagmannsretts behandling av straffesakene mot Fritz Moen frem til domfellelsene i henholdsvis 1978 og 1981."...

Tilleggsmandatet omfattet ikke lagmannsrettens kjennelse av 12. februar 2002 om å nekte gjenopptakelse av begge sakene, og heller ikke Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14. oktober 2003.

Utredningen fra utvalget som gransket straffesakene mot Fritz Moen, NOU 2007:7 Fritz Moen og norsk strafferettspleie, ble lagt frem 25. juni 2007.

I forbindelse med fremleggelsen av utredningen uttalte justisminister Knut Storberget:

"Det er ikke mulig å gjøre ugjort den urett som samfunnet begikk mot Moen. Men det påhviler oss som et ansvarlig rettssamfunn å trekke mest mulig lærdom ut av denne saken for å unngå at noe lignende kan skje igjen. Utvalgets rapport viser at det er begått graverende feil som har gitt et graverende resultat."

I pressemeldingen fra Granskningsutvalget ble det blant annet vist til at politiet ikke fremla et fullstendig og objektivt bevisbilde overfor den høyere påtalemyndighet, forsvarer og domstol. Utvalget uttalte:

"Det er alene politiet som har muligheten til å foreta etterforskningsarbeidet med den nødvendige grundighet. På grunn av rammevilkårene for den høyere påtalemyndighet, forsvareren og domstolen må disse ha tillit til at politiet fremlegger en fullstendig og objektiv fremstilling av bevisbildet. Nøkkelen for å unngå uriktige domfellelser ligger derfor etter utvalgets mening i å sikre at politiet etterlever objektivitetsprinsippet. Utvalget har foreslått enkelte regelendringer som har til formål å sikre slik etterlevelse."

2.3 Nærmere om kjennelsen fra Høyesteretts kjæremålsutvalg

Som medlemmer av Høyesteretts kjæremålsutvalg behandlet dommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin Bruzelius Fritz Moens kjæremål over Hålogaland lagmannsretts kjennelse av 12. februar 2002. I kjennelsen nektet lagmannsretten gjenopptatt de to drapssakene Fritz Moen var

dømt for – drap på Sigrid Heggheim høsten 1976 og Torunn Finstad høsten 1977.

Kjæremålsutvalget avsa kjennelse 14. oktober 2003. Torunn-saken ble nektet gjenopptatt, mens begjæringen i Sigrid-saken førte frem. Kjennelsen er inntatt i Norsk Retstidende 2003 s. 1389.

Det fremgår av avsnitt 14 i kjennelsen at Fritz Moen begjærte kjæremålet behandlet av Høyesterett etter reglene for partsforhandling. Kjæremål avgjøres vanligvis uten muntlig forhandling, jf. straffeprosessloven § 385. Slik foregikk det også i denne saken, ettersom kjæremålsutvalget av slo begjæringen om å behandle kjæremålet etter reglene om partsforhandling.

I Sigrid-saken fant kjæremålsutvalget under tvil at vilkårene for gjenopptakelse etter § 391 nr. 3 ikke var oppfylt, men at vilkårene etter § 392 annet ledd var til stede. Begrunnelsen for det siste var at det var mest sannsynlig at de biologiske spor (sæd og blod) som ble funnet på åstedet, ikke kunne tilbakeføres til Moen. Hvis da ikke de biologiske sporene stammet fra en annen enn gjerningsmannen – noe kjæremålsutvalget fant svært lite sannsynlig – var det straffettslige beviskravet ikke oppfylt for Moens vedkommende.

I Torunn-saken førte ikke påstanden om gjenopptakelse etter straffeprosessloven § 391 nr. 3 frem. I forhold til § 392 annet ledd fant kjæremålsutvalget at Moens gjentatte tilståelser i saken samsvarte godt med åstedsfunnene. Skulle saken bli gjenopptatt, måtte dette eventuelt skyldes "den tvil om tilståelsens troverdighet som kan ha oppstått ved at dommen i Heggheimsaken tillates gjenopptatt". I denne vurderingen la kjæremålsutvalget vekt på at Moens forklaringer hadde utviklet seg forskjellig i de to sakene, og at forskjellen mellom politiets funn og Moens forklaringer var mindre i Torunn-saken. Kjæremålsutvalget la videre vekt på at Moens situasjon var annerledes i 1980 enn i 1977, ved at han i 1980 allerede var dømt i Torunn-saken. Tilståelsen i Torunn-saken ble derfor ansett å ha større troverdighet, og kravet om gjenopptakelse førte ikke frem.

2.4 Nærmere om anmeldelsen fra Tore Sandberg

Tore Sandbergs anmeldelse av 18. september 2006 følger som vedlegg 1 til innstillingen.

Bakgrunnen for anmeldelsen var at de tre høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin Bruzelius, i egenskap av medlemmer av Høyesteretts kjæremålsutvalg, den 14. oktober 2003 avsa kjennelse om å nekte gjenopptakelse av "Torunn-saken".

Anmeldelsen fra Sandberg gjelder dommernes behandling av en sentral del av en vitneobservasjon i åstedsområdet og dommernes vurdering av hvorfra

vitnet hørte en mann og en kvinne som snakket sammen. Forklaringen fra vitnet er omhandlet i avsnittene 42, 88 og 106-122 i kjennelsen fra kjæremålsutvalget.

Komiteen har i sin innstilling valgt å anonymisere fremstillingen av hensyn til de aktuelle vitnene. Det samme gjelder for vedleggene til innstillingen.

Vitnet (heretter kalt A) og hans ektefelle (heretter kalt B) forklarte seg for politiet under etterforskningen, men ikke under hovedforhandlingen i lagmannsretten. Aktor frafalt dem som vitner, og forsvareren samtykket til dette (jf. avsnitt 107 i kjennelsen fra kjæremålsutvalget). I avsnitt 121 i kjennelsen er det bemerket at selv om retten har et selvstendig ansvar for sakens opplysning, er forsvarerens standpunkt et viktig moment ved vurderingen av hvilken betydning et bevis har og dermed for omfanget av bevisførselen.

Sandberg anfører at de tre anmeldte dommerne i kjennelsen

"i realiteten har flyttet As observasjon (hvor lydene/stemmene kom fra) ut av åstedsområdet til tross for at de – under forutsetning av at de har gjort seg kjent med As politiforklaring av 05.10.1977 og Moens begjæring om gjenopptakelse - må ha visst at en slik flytting av observasjonen ut av åstedsområdet ikke er korrekt."

Sandberg viser til at kjæremålsutvalgets sitat fra As politiforklaring (avsnitt 115 i kjennelsen), mangler en setning, som etter hans mening gjør at sitatet gir et feilaktig inntrykk av forklaringen sett i sammenheng med kjæremålsutvalgets bemerkning i avsnitt 116. Sandberg har i sin anmeldelse gjengitt utsnitt av vitnet As politiforklaring 5. oktober 1977. Høyesterettsdommerne har sitert fra denne i avsnitt 115 i kjennelsen. I avsnittet vises det til at vitnet hørte rop ca. 20 meter før broen og at ropet ble beskrevet som et "kvinneskrik". Det som nedenfor er uthevet, er ikke sitert i avsnitt 115.

"Like før de kom til brua, ca. 20 meter, er det en åpning i trerekken på ca. 5-10 meter. Da de var der, hørte vitnet på også rop. I vitnets gangretning ble dette på høyre side.

Dette var et kvinneskrik. Det hørtes ut som et kvin – omtrent som om noen blir kilet – og var ganske kraftig. Deretter hørte de prat. Det hørtes ut som om det var en mann og kvinne som pratet sammen. Det var ikke mulig å skille ut ordene skikkelig. Imidlertid hørtes det ut som om kvinnen sa noe slikt som at "de ser oss" eller lignende. Ut fra dette mener vitnet at det er mulig at kvinnen ikke var trønder idet trønderne sier "dem" og ikke "de". Etter et nytt skrik var det på ny "mumlende" stemmer.

På "mumlingen" å dømme, var ikke situasjonen så alvorlig, og vitnet og hans forlovede gikk videre. De hadde da stanset mellom 1/2 og 1 minutt. For vitnet syntes det som om skrikene og "mumlingen" kom i fra skotthyllbanen som ligger der. **Han mener i alle fall at de kom fra den siden av elven (byåsensiden).**"

Setningen "i vitnets gangretning ble dette på høyre side" var ikke sitert i kjennelsen. Den manglende setningen går ut på at A mente kvinneskriket kom fra høyre side av stien i hans gangretning, dvs. fra sørsiden av stien. Ut fra kjæremålsutvalgets gjengivelse av As forklaring er det ifølge Sandberg naturlig å trekke den slutning at han mente skriket kom fra nordsiden av stien. A sa at det hørtes ut til at skriket kom fra Skotthyllbanen, og kjæremålsutvalget konstaterer at Skotthyllbanen ligger på nordsiden av stien (avsnitt 116).

Avsnitt 116 i kjennelsen lyder:

"Skotthyllbanen ligger på en grasslette på nordsiden av gangstien og en jernbanelinje som fører over Stavnebroen. Finstad ble funnet på sørsiden – altså på motsatt side av stien."

Sandberg viser til at det fremgår av en forklaring A har gitt til ham at A trodde at Skotthyllbanen lå på sørsiden av stien, hvilket altså var feil. I avsnitt 117 i kjæremålsutvalgets kjennelse står det at vitnet B, som gikk i følge med A, oppga nøyaktig samme sted hvor de hørte kvinnestemmen, men hun mente å høre den fra sørsiden av stien. Liket av Torunn ble funnet på sørsiden.

Sandberg anfører at effekten av kjæremålsutvalgets konklusjon i avsnitt 116 er at As vitneutsagn er uinteressant i forhold til drapet på Torunn Finstad idet observasjonen dermed ville være "flyttet ut" av åstedsområdet. Sandberg viser til sin bevisanalyse, der fotodokumentasjonen av vitnet A entydig viser at A peker rett inn i åstedsområdet sør for gangstien og jernbanelinjen.

Det anføres videre at dersom de tre dommerne hadde begynt sitt sitat fra As politiforklaring en setning tidligere, så kunne dommerne umulig trekke den konklusjon de gjør i avsnitt 116.

Sandberg anfører at det avgjørende må være hvor vitnet A selv mente "Skotthyllbanen" var. Om dommerne likevel skulle være i tvil om hva vitnet la i uttrykket "Skotthyllbanen", måtte det ifølge Sandberg i så fall være deres plikt å søke dette avklart med A selv før de trakk sin konklusjon. Det ble ikke gjort.

Sandberg anfører at kjæremålsutvalgets medlemmer har gjort seg skyldige i straffbart forhold hva enten de har kjent til den manglende setningen fra politiforklaringen og bevisst har utelatt den uten å søke dette avklart med vitnet selv, eller de ikke har kjent til setningen fordi de har unnlatt å sette seg inn i politiforklaringen.

På denne bakgrunn hevder Sandberg at dommerne kan ha overtrådt bestemmelsen i straffeloven § 110 om som dommer å handle mot bedre vitende/eller som embetsmann å vise grov uforstand i tjenesten, jf. straffeloven § 325 nr. 1. Sandberg viser også til ansvarlighetsloven, særlig § 17 punkt c.

I sin anmeldelse begjærer Sandberg de tre høyesterettsdommerne avhørt for å søke avklart om det subjektive skyldkravet er oppfylt. Han har formulert følgende spørsmål som han ønsket stilt til dommerne:

"Spørsmål 1: Var De kjent med – under hensyn-
tagen til Kjæremålsutvalgets korrekte angivelse av at
A/B gikk i østlig regning – at A gjennom setningen
"... I vitnets gangretning ble dette på høyre side ..."
har angitt hvorfra de omtalte lyder kom (fra sør)?"

Spørsmål 2: Hvis De var kjent med setningen "...
I vitnets gangretning ble dette på høyre side ..."
– hva er da Deres begrunnelse for å formulere pkt. 116 i
kjæremålsutvalgets kjennelse av 14.10.2003?

Spørsmål 3: Var De kjent med dokumentasjonen
som fremgår av Tore Sandbergs "Bevisanalyse til
Gjenopptagelsesbegjæring" s. 56-60 og særlig s. 59,
der vitnet A peker rett mot åstedsområdet sør for
gangstien som han og hans daværende forlovede
befant seg på natt til 02.10.1977?

Spørsmål 4: Om De var kjent med den angitte
dokumentasjon s. 56-60, - hva er da Deres begrun-
nelse for å formulere pkt. 116 i kjæremålsutvalgets
kjennelse av 14.10.2003?

2.5 Omtalen av vitneobservasjoner m.m. i Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14. oktober 2003 og i NOU 2007:7

2.5.1 Kjæremålsutvalgets kjennelse

Det fremgår av avsnittene 120 til 122 i kjære-
målsutvalgets kjennelse av 14. oktober 2003:

"(120) Kjæremålsutvalget er enig med lagmanns-
retten i at det er uklart hva ekteparet A/B¹ hørte.
Utvalget er videre enig i at deres forklaringer "ville
verken isolert sett, eller i sammenheng med K's for-
klaringer og de beviser som for øvrig forelå for Fros-
tating lagmannsrett, gitt grunnlag for å frifinne Moen
eller rimelig mulighet for slik frifinnelse." Etter
utvalgets vurdering er det lite sannsynlig at det var
Finstad de hørte. Forklaringene fra de som møtte
eller var sammen med henne på Studentersamfundet,
særlig venninnen J, gir ikke holdepunkter for at hun
var sammen med noen gutt som hun hadde foranled-
ning til å forlate Studentersamfundet sammen med.
Og som fremstillingen foran viser, kan hun tidligst ha
forlatt stedet kl 02.00. At hun da i det korte tidsrom-
met fram til kl 02.40 til 02.45 skulle møte en gutt som
hun gikk sammen med ned i skråningen vest for Stav-
nebroen for å innlede intime forbindelser med, har en
sterk formodning mot seg.

(121) I denne sammenheng vises det også til at
forsvareren som nevnt samtykket i at de to vitnene
ble frafalt. Selv om retten har et selvstendig ansvar
for sakens opplysning, er forsvarerens standpunkt et
viktig moment ved vurderingen av hvilken betydning
et bevis har, og dermed for omfanget av bevisførel-
sen. Forsvareren som hadde fulgt saken fra et tidlig
stadium av etterforskningen, og bl.a. deltatt under
begge rekonstruksjonene, hadde et godt grunnlag for
å vurdere betydningen av de tilbudte bevis. Hans

1. I kjennelsen kalt ekteparet D.

standpunkt viser etter utvalgets oppfatning at A's
observasjoner hadde liten interesse i det totale bevis-
bildet, og i beskjeden utstrekning kunne utdype for-
klaringene fra de tre andre vitnene som hadde hørt
skrik, og som forklarte seg for lagmannsretten.

(122) Dette nye beviset gir isolert sett klart ikke
grunnlag for gjenopptakelse etter § 391 nr. 3."

2.5.2 Omtalen i NOU 2007:7

Som nevnt foran, har granskingsutvalget verken
gransket lagmannsrettens kjennelse av 12. februar
2002 om å nekte gjenopptakelse av begge sakene
eller Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av
14. oktober 2003.

Det fremgår at granskingsutvalget har hatt sam-
tale med Tore Sandberg om sentrale spørsmål av
betydning for granskningen.

I NOU 2007:7 omtales vitnene A og B i flere
sammenhenger. Det fremgår under punkt 6.2.3 (s.
152):

"Tore Sandberg har i sin bevisanalyse fra år 2000
kritisert at vitnene B og A ble frafalt. Ifølge Sandberg
gjorde disse vitnene "de mest detaljerte observasjo-
nene – og dermed de observasjoner som ... [var] tet-
test opp mot drapsåstedet."

Utvalget uttaler om vitnestevning av A og B blant
annet:

".. I intervju med A og B har utvalget fått opplyst
at de ikke ble stevnet til hovedforhandlingen. Utval-
get vet ikke om lensmannen i Porsanger mottok
anmodningen, og forsøkte å stevne dem, men legger
til grunn at B og A ikke ble stevnet, og at dette var
årsaken til at de ble frafalt.

For utvalget reiser dette spørsmål både om politi
og påtalemyndighet gjorde en tilstrekkelig innsats for
å stevne dem, og om det var forsvarlig under hoved-
forhandlingen å frafalle dem som vitner.

Utvalget antar at politiet, da innkallingen ble
sendt, brukte adressene som var registrert i Folkere-
gisteret. Tiltalen ble tatt ut 11. april 1978. At stevning-
en først ble sendt 3. mai, vel fire uker etter, er neppe
uvanlig. Den opprinnelige utsendelsen av stevningen
må derfor antas å ha vært forsvarlig. Oversendelsen
til lensmannen i Porsanger skjedde 15 dager før de
skulle avgi forklaring. Normalt skulle dette også
være tilstrekkelig til å få dem stevnet. Utvalget har
ikke funnet forklaringen på hvorfor B og A ikke ble
stevnet. Utvalget finner ikke grunnlag for å rette kri-
tikk mot politi og påtalemyndighet for håndteringen
av stevningen.

Når disse vitnene ikke var stevnet, sto aktor over-
for valget mellom å begjære saken utsatt, eller fra-
falle vitnene."

Det vises avslutningsvis til at utvalget ikke finner
vitneforklaringene fra A og B så sentrale at de ville
fått nevneverdig betydning for bevisbedømmelsen.
Utvalget kan derfor ikke se at det er grunnlag for kri-
tikk mot aktor for å ha frafalt dem.

Det fremgår av NOU 2007:7, punkt 4.9.2.2.6, at B i intervju med utvalget har bekreftet sin forklaring under avhørene i 1977 om at hun hørte skrik og stemmer rett nede i skråningen ved gangstien. Observasjonen ble altså ikke knyttet til bueskytterbanen og brinken. A anga i 1977 ikke nøyaktig hvor han hørte skrik fra. I forbindelse med gjenopptakelsesprosessen har både Sandberg og politiet avhørt A om dette. Sandberg konkluderte med at A hørte lydene fra det "høyaktuelle området". I intervju med granskningsutvalget fortalte A at han hørte lyder fra bueskytterbanen, og at det virket som om det var et stykke fra stien.

Det fremgår videre (s. 126):

"Utvalget finner det usikkert om A og B hørte Torunn og drapsmannen (eller noen andre i området), om de hørte to forskjellige personer og hva som ble sagt/hvilke lyder som ble utstøtt. Utvalget finner derfor ikke å kunne tillegge disse vitnenes forklaringer noen vekt ved bedømmelsen av tilståelsens troverdighet."

2.6 Komiteens behandling

Komiteen sendte 14. november 2007 brev til de tre høyesterettsdommerne Bruzelius, Matningsdal og Stang Lund, der de ble forelagt henvendelsen fra Sandberg for eventuell uttalelse. Brevet følger som vedlegg 2 til innstillingen.

20. desember 2007 mottok komiteen et felles svarbrev fra høyesterettsdommerne. Brevet følger som vedlegg 3 til innstillingen.

I brevet vises det til at straffeprosessloven § 392 andre ledd ble endret ved lov 11. juni 1993 nr. 80, hvilket medførte at vilkårene for gjenopptakelse var forskjellige i de to sakene. I Torunn-saken kunne gjenopptakelse bare finne sted såfremt "særlige forhold gjør det *meget tvilsomt* om dommen er riktig", mens i Sigrid-saken var det tilstrekkelig at særlige forhold "gjør det *tvilsomt* om dommen er riktig". I begge tilfeller var det dessuten et krav at "tungtveiende hensyn tilsier at spørsmålet om siktedes skyld blir prøvd på ny".

I brevet blir det redegjort for kjæremålsutvalgets behandling av saken. Dommerne uttaler blant annet:

"Vi gjennomgikk sakens dokumenter i sin helhet, og de sentrale dokumenter ble lest og drøftet mange ganger. Vi var selvsagt kjent med de deler av As politiforklaring fra 5. oktober 1977 som er trukket frem i anmeldelsen."

Anmeldelsen blir nærmere kommentert i punkt 4 i svarbrevet. Det fremgår:

"Anmeldelsen gjelder konkret vår bemerkning i avsnitt 116 i kjennelsen, som er foranlediget av avsnitt 115, som delvis gjengir vitnet As politiforklaring av 5. oktober 1977. I forklaringen sier han øverst

på side 2 at han hørte rop. "I vitnets gangretning ble dette på høyre side." I det som ble gjengitt av forklaringen, heter det til slutt at det for ham syntes "som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen som ligger der."

"Skotthyllbanen" lå på venstre side i As gangretning. Bemerkningen i avsnitt 116 var ment å klargjøre dette. Vi ser i ettertid at avsnitt 116 kunne ha vært noe utdypet, ettersom A klart ga uttrykk for å ha hørt lyder fra sin høyre side i sin gangretning, som er sørsiden av gangstien. Det samme gjorde B, jf. avsnitt 117. Når det gjelder den nærmere plassering av hvor stemmene kom fra, viste imidlertid forklaringene en viss usikkerhet."

Dommerne viser i denne sammenheng til følgende uttalelse i B's politiforklaring fra 7. juni 2000:

"Vitnet ville også bemerke at hun siden det aktuelle skjedde i 1977, har vært uenig med sin mann, A, på to punkter. Det ene er hvor stemmen/stemmene kom fra, og det andre var stedet hvorfra de hørte forannevnte."

I tilknytning til dette nevner dommerne at A i politiforklaringen 7. juni 2000 ikke utelukket muligheten for at stemmene kunne komme fra den andre siden av elven. Bevisbildet på dette punkt var altså sammensatt.

Dommernes konklusjon var at opplysningene fra A/B sett i sammenheng med andre bevis og omstendigheter, ikke var egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3. Det ble lagt til grunn at det var "uklart" hva A/B hørte. Dommerne var imidlertid klar over at stemmene som vitnene hørte, var lokalisert et eller annet sted sør for gangstien.

Dommerne uttaler avslutningsvis:

"Anførselene i anmeldelsen har – etter det vi forstår – sammenheng med en teori om at Torunn Finstad på veien hjem fra Studentersamfundet ca kl. 02.00 drapsnatten kan ha truffet en ukjent mann som hun ble med under Stavnebroen på vestsiden av Nidelven – eventuelt nedenfor skråningen på sørsiden like vest for broen. Vår bedømmelse av og konklusjon på dette punkt framgår også av avsnitt 120."

I brev til komiteen av 3. januar 2008 har Tore Sandberg knyttet kommentarer til brevet fra de tre høyesterettsdommerne. Brevet følger som vedlegg 4 til innstillingen. Ifølge Sandberg er en konklusjon om at opplysningene fra A/B, sett i sammenheng med andre bevis og omstendigheter, ikke var egnet til å føre til frifinnelse, uten betydning for vurderingen av hans anmeldelse. Det avgjørende er etter hans syn om dommerne visste at de beskrev et sentralt faktum feil da de skrev kjennelsen 14. oktober 2003.

Sandberg skriver blant annet:

"I dommernes skriv til komiteen skriver de i sin konklusjon på s. 7 at "... Det ble lagt til grunn at det

var "uklart" hva A/B hørte .." . Etter min oppfatning kan ikke dommerne høres med et slikt standpunkt når det er de selv som har skapt inntrykk av at lydene/stemmene kom fra nordsiden av gangstien – til tross for at de selv nå bekrefter at de var vel kjent med at A forklarte det stikk motsatte, at lydene kom fra sørsiden.

Det fremstår som meningsløst at de tre dommerne vil "dokumentere" at "skotthyllbanen" ligger nord for gangstien når de samtidig bekrefter at de var kjent med at lydene kom fra As høyre side i gangretningen som de visste var sør for gangstien – samtidig som de i kjennelsen 14.10.2003 ikke sier et ord om at det var nettopp det A forklarte".

Sandberg trekker den konklusjon at de tre dommerne har handlet mot bedre vitende, jf. straffeloven § 110, 1. ledd, når de i sin kjennelse av 14.10.03, avsnitt 116 fremstiller det som om de lyder/stemmer vitnet A hørte kom fra nordsiden av den gangsti han og hans forlovede befant seg på, - til tross for at de i brevet til komiteen bekrefter at de var kjent med at A klart ga uttrykk for å ha hørt lyder fra sin høyre side i sin gangretning som er fra sørsiden. Sandberg anfører videre at dette også må være i strid med straffeloven § 325 nr. 1.

Ved brev av 19. februar 2008 fikk de tre høyesterettsdommerne oversendt Sandbergs brev til komiteen av 3. januar 2008 for eventuell uttalelse.

I et felles svarbrev datert 21. februar 2008 uttaler dommerne:

"Som det fremgår av vårt brev av 20. desember 2007, var vi klar over at A opplyste å ha hørt lyder fra sørsiden av gangstien. Vi aksepterer at avsnitt 116 kan ha fått en noe uklar utforming. Det sentrale for kjæremålsutvalget var imidlertid, som det fremgår av avsnittene 120 og 121, at vi anså det helt usannsynlig at Torunn Finstad om natten skulle ha slått følge med en ukjent mann i skråningen ved elva. Spørsmålet om lokalisering av lydene fremsto dermed ikke som relevant i forhold til gjenopptakelsesbegjæringen. Etter vår mening er den vesentligste begrunnelsen for at Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker i 2006 tok gjenopptakelsesbegjæringen til følge, at en mann tilsto drapet på dødsleiet i desember 2005.

Vi viser for øvrig til vårt brev av 20. desember 2007 som vi mener besvarer de spørsmål som ble stilt i anmeldelsen."

Brevet følger som vedlegg 5 til innstillingen.

2.7 Straffansvaret etter riksrettsordningen

2.7.1 Ad Grunnloven § 86 og ansvarlighetsloven § 17

Det følger av Grunnloven § 86 første ledd at det kan anlegges riksrettssak mot medlemmer av Høyesterett for

"strafbart eller andet retstridigt Forhold, naar de have brudt deres konstitutionelle Pligter".

I forbindelse med endringen i Grunnloven § 86 er det presisert at det konstitusjonelle ansvaret avgrenses til brudd på konstitusjonelle plikter som påhviler statsråder, stortingsrepresentanter og høyesterettsdommere.

Høyesterettsdommere skal på linje med statsråder og stortingsrepresentanter ansvarliggjøres i de tilfeller de har begått rettsstridige handlinger. Ansvarsområdet skal kun omfatte det særlige ansvaret som følger av å inneha landets øverste verv og embeter. Lovbrudd av annen karakter skal håndteres på samme måte som for andre borgere, det vil si etter de ordinære straffebestemmelser.

I utgangspunktet vil alle handlinger foretatt som ledd i en høyesterettsdommers dømmende virksomhet, høre under Riksrettens arbeidsområde.

Lov 5. februar 1932 nr. 1 om straff for handlinger som påtales ved riksrett (ansvarlighetsloven) gir særlige straffebestemmelser for de konstitusjonelt ansvarlige, dvs. høyesterettsdommere, stortingsrepresentanter og statsrådets medlemmer. Straffelovens alminnelige regler supplerer ansvarlighetsloven og gjelder således i tillegg til de forhold som er omhandlet i ansvarlighetsloven, jf § 1 annet ledd.

Tore Sandbergs anmeldelse gjelder straffeloven § 110 første ledd og § 325 nr. 1.

I tillegg viser Sandberg til ansvarlighetsloven § 17.

Etter denne bestemmelsen kan et medlem av Høyesterett straffes med bøter eller fengsel i inntil 10 år dersom vedkommende:

- a) meddeler nogen part råd eller veiledning i en sak som står for Høiesterett eller kan komme inn for Høiesterett,
- b) eller i nogen betenkning, eller innstilling medvirker til noget som er i stridende mot Grunnloven,
- c) eller i sin embedsgjerning for øvrig ved handling eller undlatelse bevirker eller medvirker til noget som er stridende mot Grunnlov eller lovgivning."

2.7.2 Ad straffeloven § 110 første ledd

Straffeloven § 110 første ledd lyder:

"En Dommer, et lagrettemedlem eller et skjønnsmedlem, der som saadan handler mod bedre Vidende, straffes med Fængsel indtil 5 Aar".

Sandberg viser i sin anmeldelse til "Straffeloven Kommentartutgave – Anden del. Forbrydelser" redigert av Anders Bratholm og Magnus Matningsdal (Universitetsforlaget 1995) s. 101, pkt. 1, der det fremgår:

"(...) Straffebudet verner den enkelte og samfunnet mot tjenestehandlinger som en dommer (...) foretar mot bedre vitende..

(...) Straffetrusselen bidrar dermed også til å sikre at det treffes materielt riktige avgjørelser, men

det er ikke noe vilkår for straffansvar at handlingen har hatt betydning for innholdet av den rettslige avgjørelsen. (...)"

Sandberg viser videre til pkt. 3.1 (s. 102) i samme kommentarutgave der det fremgår:

"Den straffbare handling er å handle "mod bedre Vidende". Det kreves ikke at handlingen skal være av en bestemt art eller at noen bestemt følge skal inntre, (...)"

Når det gjelder forståelsen av straffeloven § 110 første ledd, viser de tre høyesterettsdommerne til at Håkon Wiker i Bratholm/Matningsdal: Straffeloven med kommentarer, Anden Del, Forbrydelser side 102 uttaler:

"Å handle 'mod bedre Vidende' betyr at gjerningspersonen opptrer subjektivt uriktig. Han må etter sin egen oppfatning handle galt. Om en dommer legger en lovtolkning til grunn som han feilaktig går ut fra er uriktig, eller han bygger på et faktum som han mener er uriktig uten at det er det, vil han være skyldig i straffbart forsøk. Vurderingstemaet er mao. om dommeren har villet handle illojalt."

Det fremgår av Ståle Eskeland "Strafferett" 2. utgave, s. 313:

"Også ellers forekommer det at straffebud tolkes slik at det kreves forsett med hensyn til ulovligheten. Et eksempel er strl. § 110 som gjør det straffbart for bl.a. dommere å handle "mot bedre vitende". Den dommer som uaktsomt tolker loven feil, kan ikke straffes etter denne bestemmelsen".

2.7.3 Ad straffeloven § 325 nr. 1

Straffeloven § 325 nr. 1 lyder:

"Med Bøder straffes den Embeds- eller Bestillingsmand, der viser grov Uforstand i Tjenesten (...)"

Tore Sandberg viser til "Straffeloven Kommentartutgave – Tredje del. Forseelser" redigert av Anders Bratholm og Magnus Matningsdal (Universitetsforlaget 1995), s. 7 der det blant annet fremgår:

"(...) Å vise "grov Uforstand" vil si grovt å unnlate å bruke sin forstand, jfr. Kierschow s. 781 (...)"

Når det gjelder straffeloven § 325 viser høyesterettsdommerne i sitt brev til komiteen av 20. desember 2007 til Norsk Retstidende 1986 s. 670, der Høyesterett på s. 671 uttaler at dette straffebudet krever at det er utvist "kvalifisert klanderverdig oppførsel som foranlediger sterke bebreidelser for mangler på aktsomhet."

3. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Berit Brørby, Svein Roald Hansen og Ivar Skulstad, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og lederen Lodve Solholm, fra Høyre, Per-Kristian Foss, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Kristelig Folkeparti, Ola T. Lånke, og fra Senterpartiet, Lars Peder Brekk, viser til vedtak i møte den 5. februar 2008 om å igangsette forberedelser i egen sak til Stortinget, jf. Stortingets forretningsorden § 12 nr. 10 fjerde ledd, vedrørende anmeldelse i anledning Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken.

Komiteen viser til at dette er første gangen Stortinget etter de nye bestemmelsene skal ta stilling til hvorvidt konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende, herunder om Stortingets ansvarskommisjon skal anmodes om å foreta nødvendige undersøkelser for å klarlegge grunnlaget for slikt ansvar, jf. lov om rettergangsmåten i riksrettssaker av 5. februar 1932 nr. 2.

Komiteen viser til at bakgrunnen for anmeldelsen fra Tore Sandberg av 18. september 2006 var at de tre høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin Bruzelius, i egenskap av medlemmer av Høyesteretts kjæremålsutvalg, den 14. oktober 2003 avsa kjennelse om å nekte gjenoppatakelse av "Torunn-saken".

Komiteen viser til gjennomgangen av saken i det tekniske sammendraget og gjengivelse av Sandbergs anmeldelse av kjæremålsutvalgets medlemmer. Sandberg mener kjæremålsutvalgets medlemmer har gjort seg skyldige i straffbart forhold, som følge av dommernes behandling av en sentral del av en observasjon fra et vitne, kalt A.

Komiteen besluttet å åpne sak med bakgrunn i de påstander som framkom i anmeldelsen fra Tore Sandberg, og det faktum at Fritz Moen ble uskyldig dømt for to drap som han hadde sonet 18 år for. Justismordet på Fritz Moen er et av de groveste som er kjent i norsk rettspleie, og vil for alltid være en skamplett for vårt rettssamfunn. Fritz Moen ble frikjent for drapet i "Sigrid-saken" etter sonet straff. Frikjennelsen for drapet i "Torunn-saken" skjedde etter at Fritz Moen hadde avgått ved døden 28. mars 2005. Hovedgrunnen til frifinnelsen var at en mann på dødsleiet i desember 2005 erkjente å ha begått drapene på de to kvinnene Sigrid Heggheim og Torunn Finstad.

Komiteen viser til utredningen fra utvalget som gransket straffesakene mot Fritz Moen, NOU 2007:7 Fritz Moen og norsk strafferettspleie, som blant annet viser til at politiet ikke fremla et fullsten-

dig og objektivt bevisbilde overfor den høyere påtalemyndighet, forsvarer og domstol.

Komiteen viser til at anmeldelsen fra Tore Sandberg gjelder straffeloven § 110 første ledd om å ha handlet mot bedre vitende og/eller straffeloven § 325 nr. 1 om å ha vist grov uforstand i tjenesten. Sandberg viser også til ansvarlighetsloven, særlig § 17 punkt c.

Komiteen viser videre til den endring som har skjedd i Grunnloven § 86, der det kan anlegges riksrettssak mot medlemmer av Høyesterett for "strafbart eller andet retstridigt Forhold, naar de have brudt deres konstitutionelle Pligter".

Komiteen viser til at i utgangspunktet vil alle handlinger foretatt som ledd i en høyesterettsdommers dømmende virksomhet, høre inn under Riksrettens arbeidsområde.

Komiteen viser videre til brev fra komiteen av 14. november 2007 til de tre høyesterettsdommerne Bruzelius, Matningsdal og Stang Lund (jf. vedlegg), der de ble forelagt henvendelsen fra Sandberg for eventuell uttalelse.

Komiteen mottok svar fra de tre høyesterettsdommerne i felles svarbrev av 20. desember 2007 (jf. vedlegg). I brevet skriver de følgende om beskrivelsen av observasjonene fra vitne A som gis i kjæremålsutvalgets kjennelse:

"Vi ser i ettertid at avsnitt 116 kunne ha vært noe utdypet, ettersom A klart ga uttrykk for å ha hørt lyder fra sin høyre side i sin gangretning, som er sørsiden av gangstien. Det samme gjorde B, jf. avsnitt 117."

Komiteen viser videre til at det har vært usikkerhet knyttet til hvor stemmene kom fra, og vitnene A og B har begge uttrykt usikkerhet rundt dette. Det vises til vitne B som i politiavhør 7. juni 2000 sier:

"Vitnet ville også bemerke at hun siden det aktuelle skjedde i 1977, har vært uenig med sin mann, A, på to punkter. Den ene er hvor stemmen/stemmene kom fra, og det andre var stedet hvorfra de hørte forannevnte."

Komiteen er derfor enig i at det er grunnlag for å hevde, slik høyesterettsdommerne skriver i brev til komiteen, at bevisbildet er sammensatt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser videre til at de tre høyesterettsdommerne i et nytt felles svarbrev datert 21. februar 2008 (jf. vedlegg), som svar på komiteens henvendelse av 19. februar 2008, uttaler:

"Vi aksepterer at avsnitt 116 kan ha fått en noe uklar utforming. Det sentrale for kjæremålsutvalget var imidlertid, som det fremgår av avsnittene 120 og 121, at vi anså det helt usannsynlig at Torunn Finstad

om natten skulle ha slått følge med en ukjent mann i skråningen ved elva. Spørsmålet om lokalisering av lydene fremsto dermed ikke som relevant i forhold til gjenopptakelsesbegjæringen".

Flertallet viser videre til NOU 2007:7 Fritz Moen og norsk strafferettspleie, som omtaler vitneobservasjonene fra A og B en rekke ganger. Utvalget finner ikke vitneforklaringene fra vitne A og B så sentrale at de ville fått nevneverdig betydning for bevisbedømmelsen. Utvalget finner derfor ikke grunnlag for kritikk av politi og påtalemyndighet for ikke å ha stevnet vitne A og B for lagmannsretten.

Flertallet viser til at de tre høyesterettsdommerne understreker det samme i brev til komiteen av 20. desember 2007 (jf. vedlegg).

Flertallet vil videre bemerke at vitneobservasjonen fra vitne A heller ikke ble nevnt i avgjørelsen av Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker, datert 15. juni 2006.

Flertallet vil understreke at det legger stor vekt på det grundige arbeidet som ble gjort i Mælandutvalgets gjennomgang av Fritz Moen-saken (NOU 2007:7) og de vurderinger som der ble gjort. Flertallet fastslår at det er usikkerhet med hensyn til hvor stemmene kom fra.

Flertallet vil bemerke at det er påvist at observasjonene fra vitne A er unøyaktig og uriktig gjengitt i kjæremålsutvalgets kjennelse av 14. oktober 2003, men anser ikke at dette gir grunnlag for å reise riksrettssak for brudd på konstitusjonelle plikter.

Flertallet er på denne bakgrunn kommet til at det ikke foreligger grunnlag for å oversende saken til Stortingets ansvarskommisjon.

Flertallet viser til det som står foran og rår Stortinget til å henlegge saken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at de tre høyesterettsdommerne bl.a. svarte følgende på komiteens brev av 19. februar 2008:

"Vi aksepterer at avsnitt 116 kan ha fått en noe uklar utforming. Det sentrale for kjæremålsutvalget var imidlertid, som det fremgår av avsnittene 120 og 121, at vi anså det helt usannsynlig at Torunn Finstad om natten skulle ha slått følge med en ukjent mann i skråningen ved elva. Spørsmålet om lokalisering av lydene fremsto dermed ikke som relevant i forhold til gjenopptakelsesbegjæringen".

Dette utsagnet, eller tolkningen av avsnitt 120 og 121 i kjennelsen av 14. oktober 2003, er etter disse medlemmers oppfatning det helt sentrale og det som gir grunnlag for å anmode ansvarskommisjonen om å etterforske og klarlegge saken videre.

Dommerne gir ingen forklaring eller antydning til dokumentasjon for sin påstand om at de anså det "helt usannsynlig at Torunn Finstad om natten skulle

ha slått følge med en ukjent mann". Slik disse medlemmer ser det, kunne det like gjerne vært en kjent mann som hun hadde truffet på Studentersamfundet tidligere på kvelden. Vitner har nevnt at det ble sett en mann like bak en kvinne som stemmer med beskrivelsen av Torunn Finstad, på bilveien før hun kom på stien over broen. Dette kan ha vært en hun hadde møtt.

Disse medlemmer finner det ikke usannsynlig at en ung kvinne på vei hjem fra en fest på Samfundet møtte en bekjent som hun snakket med og frivillig satte seg sammen med i en skråning og i godt humør flørtet med, men at møtet så ledet til voldtekt og etterfølgende drap for å skjule voldtekten. Et slikt scenario er det ingen grunn til å erklære som "usannsynlig" når det faktiske forhold er at Torunn Finstad ble funnet voldtatt og drept dagen etter, og når vitneforklaringer fra A og B identifiserer samtaler mellom mann og kvinne på det aktuelle åsted, der det ble sagt "de ser oss" eller liknende. Det bemerkes videre at verken mannen eller kvinnen har fremstått som vitner for politiet på tross av den betydelige offentlige omtale i media. Det paret som A og B hørte ved åstedet, ville etter disse medlemmers syn mest sannsynlig ha meldt seg til politiet hvis det var et annet par enn drapsmannen og den drepte Torunn Finstad.

Dommerne har etter disse medlemmers oppfatning således meget sannsynlig avvist gjenopp-tagelsesbegjæringen kun basert på en formodning. Slik disse medlemmer ser det, har dommerne ikke forsøkt å forklare eller sannsynliggjøre hvorfor det skulle være helt usannsynlig at Torunn Finstad om natten skulle ha slått følge med en ukjent eller kjent mann i skråningen ved elva. Det faktiske dokumenterbare forhold er at vitnene A og B overhørte et par i skråningen eller på sletta mot elven ved åstedet på et naturlig tidspunkt før voldtekten og drapet, og at dommerne valgte å se bort fra dette vitneprovet uten at det fremgår klart av kjennelsen at det er foretatt en reell prøving av vitneutsagnene.

Når så dommerne i sitt brev av 21. februar 2008 til komiteen erklærer at fordi de selv uten nærmere grunn avviste det som "helt usannsynlig at Torunn Finstad om natten skulle ha slått følge med en ukjent mann", avviser at lokaliseringen av lydene skulle være relevant, motsier de selvsagt seg selv. Dersom dommerne hadde sett dette som en mulighet, ville lokaliseringen av lydene etter disse medlemmers syn ha vært sentral i bevisførselen.

Etter disse medlemmers syn står vitneobservasjonene som ble gjort av vitnene A og B helt

sentralt i bevisførselen. Det er derfor meget uheldig at det i ettertid kan reises tvil om hvilke faktiske forhold kjæremålsutvalgets vurderinger har vært basert på når disse ikke ble tillagt vekt. Disse medlemmer mener det er klart ønskelig med en grundigere undersøkelse av de vurderinger som ble foretatt av kjæremålsutvalget enn det som fremgår av de svar som er gitt komiteen. Disse medlemmer ønsker derfor en videre etterforskning av saken. Sett hen til sakens alvorlighetsgrad er det svært viktig at det ikke etterlates noen tvil om hvilke premisser kjæremålsutvalget har bygget på når de av slo gjenopptakelsesbegjæringen.

Analysen hadde muligens vært annerledes dersom dommerne hadde erstattet "ukjent" med "kjent"

Spørsmålet om dommerne vurderte begrepet "kjent" mann og resonnerer om et slikt scenario, bør undersøkes og vurderes etterforsket av ansvarskommissjonen. Kun en videre etterforskning med avhør av dommerne om hvorfor de kun forholdt seg til begrepet "ukjent" vil kunne klargjøre dette sentrale spørsmålet.

Slik disse medlemmer vurderer saken, er det ubegripelig at ikke kjæremålsutvalget konkluderte med å gjenoppta saken. På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Henvendelse fra Tore Sandberg med begjæring om påtale for riksrett mot høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin Bruzelius i anledning kjennelse av Høyesteretts kjæremålsutvalg 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken, oversendes Stortingets ansvarskommissjon med anmodning om å foreta nødvendige undersøkelser for å klarlegge grunnlaget for ansvar, jf. lov om rettergangsmåten i riksrettssaker av 5. februar 1932 nr. 2."

4. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittpartiet:

Henvendelse fra Tore Sandberg med begjæring om påtale for riksrett mot høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin Bruzelius i anledning kjennelse av Høyesteretts kjæremålsutvalg 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken, oversendes Stortingets ansvarskommissjon med anmodning om å foreta nødvendige undersøkelser for å klarlegge grunnlaget for ansvar, jf. lov om rettergangsmåten i riksrettssaker av 5. februar 1932 nr. 2.

5. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre slikt

Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin Bruzelius i anledning kjennelse av Høyesteretts kjæremålsutvalg 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken - henlegges.

vedtak:

Henvendelse fra Tore Sandberg med begjæring om påtale for riksrett mot høyesterettsdommerne

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 8. mai 2008

Lodve Solholm

leder

Øystein Djupedal

ordfører

Vedlegg 1

Brev fra Tore Sandberg til Odelstinget, datert 18. september 2006.¹

Anmeldelse av høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius. Mistanke overtredelse av strl § 110 og/eller strl § 325 nr. 1

Under henvisning til Grunnloven § 86 og lov av 05.02.1932 om straff for handlinger som påtales ved riksrett (ansvarlighetsloven) – jfr. særlig § 17 c, anmelder undertegnede herved høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius med mistanke om at de ved sin behandling av Fritz Moen-saken høsten 2003 kan ha overtrådt straffelovens bestemmelse om å handle mot bedre vitende – jfr. strl § 110, 1. ledd – og/eller ha utvist grov uforstand i tjenesten – jfr. strl § 325 nr. 1.

Etter Grunnloven § 86, 2. ledd og ansvarlighetsloven § 5 er forholdene ikke foreldet da dette tidligst skjer etter 15 år.

De tre anmeldte dommerne begjæres avhørt for å søke avklart om det subjektive skyldkrav er oppfylt.

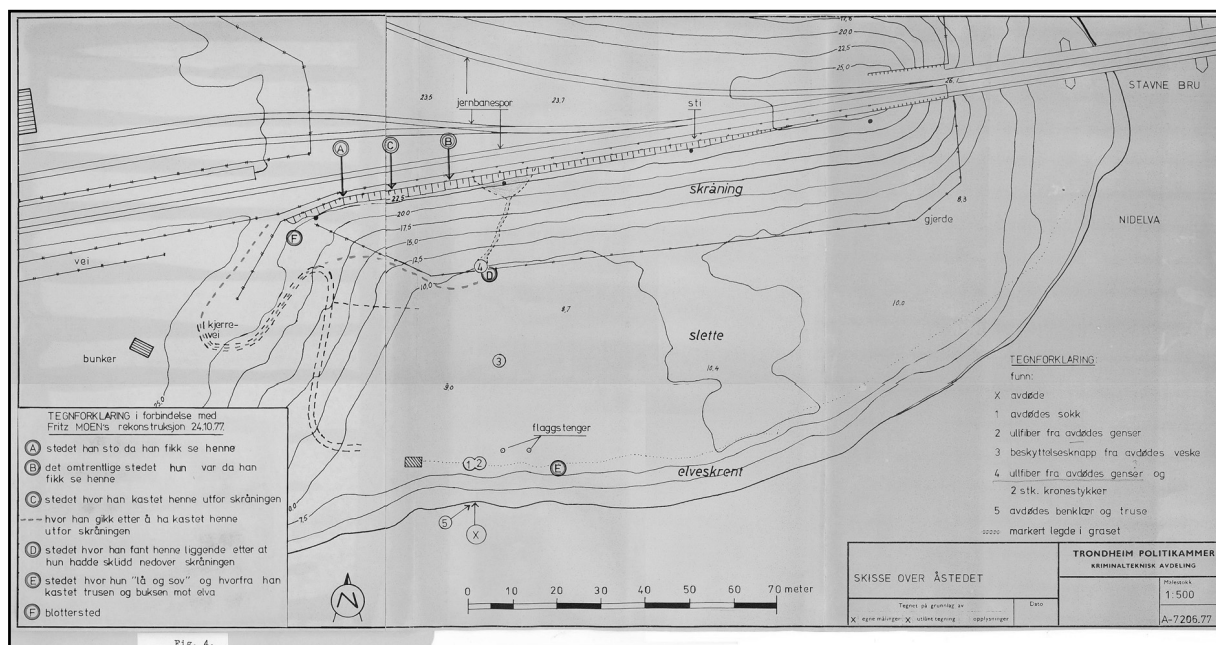
Dommernes rolle i saken

De tre anmeldte dommerne behandlet i 2003 Fritz Moens kjæremål over Hålogaland lagmannsretts kjennelse av 12.02.2002 der lagmannsretten nektet gjenopptatt begge de drapssakene som Fritz

Moen var dømt for – Sigrid Heggheim (drept i september 1976 i Trondheim) og Torunn Finstad (drept i oktober 1977 i Trondheim). Ved kjennelse av 14.10.2003 tillot Høyesteretts kjæremålsutvalg Sigrid-saken gjenopptatt mens Torunn-saken ble nektet gjenopptatt.

Forholdet som anmeldes

Anmeldelsen gjelder dommernes behandling av en sentral del av vitnet As observasjon i åstedsområdet og dommernes vurdering av hvorfra A hørte en mann og en kvinne som snakket sammen. Anmelder anfører at de tre anmeldte dommere i sin kjennelse i realiteten har flyttet As observasjon (hvor lydene/stemmene kom fra) ut av åstedsområdet til tross for at de – under forutsetning av at de har gjort seg kjent med As politiforklaring av 05.10.1977 og Moens begjæring om gjenopptakelse – må ha visst at en slik flytting av observasjonen ut av åstedsområdet ikke er korrekt. Nedenfor gjengis politiets skisse over åstedsområdet vedr. drapet på Torunn Finstad – en åstedsskisse som er gjengitt flere steder i den begjæring Høyesteretts kjæremålsutvalg behandlet (se for eksempel begjæringen s. 5) og som må forutsettes å være kjent for de anmeldte dommere.

Bevis 1: Politiets skisse av åstedsområdet – dok. III/14-4

Anmeldelsen knytter seg til Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse 14.10.2003, s. 17, pkt. 114-116 med særlig vekt på pkt. 116. Pkt. 114-116 gjengis nedenfor:

1. Vitners navn er anonymisert.

(114) Vitnet (K), nå (K), forklarte seg også for lagmannsretten. Hennes første politiforklaring ble gitt torsdag 6. oktober – samme dag som Finstad ble funnet. (K) hadde også vært i Studentersamfundet, og hadde syklet over Stavnebroen i retning Byåsen. Hun forklarte at da hun befant seg noen få meter fra gangstien som fører ned til grassletten – med andre ord omtrent på det stedet Moen har forklart at han angrep Finstad, hørte hun plutselig "et høyt skrik, nærmest et angstskrik, som kom fra et sted mellom elva og stedet hvor vitnet befant seg, på vitnets venstre side i kjøreretningen. Vitnet tenkte med en gang at skriket kom fra en dame." Like etter møtte hun et par som kom gående i motsatt retning. Hun stanset og forklarte dem hva hun hadde hørt.

(115) De to personene var, (B), nå (B), og (A), som skulle passere Stavnebroen motsatt vei, det vil si i østlig retning. (B) og (A) forklarte seg første gang for politiet onsdag 5. oktober – dagen før Finstad ble funnet. (A) forklarte at han hadde sett på klokken da de møtte (K), og at den da var 02.40. Han mente de hadde truffet (K) ca. 150 meter før broen. Videre forklarte han at han hørte et rop da de deretter befant seg ca. 20 meter før broen. Han beskrev ropet som "et kvinneskrik" og tilføyde:

"Det hørtes ut som et kvin – omtrent som når noen blir kilet – og var ganske kraftig. Deretter hørte de prat. Det hørtes ut som om det var en mann og kvinne som pratet sammen. Det var ikke mulig å skille ut ordene skikkelig. Imidlertid hørtes det ut som om kvinnen sa noe slikt som at "de ser oss" eller lignende. Ut fra dette mener vitnet at det er mulig at kvinnen ikke var trønder, idet trønderne sier 'dem' og ikke 'de'. Etter et nytt skrik, var det på ny mumlende stemmer.

På 'mumlingen' å dømme, var ikke situasjonen så alvorlig, og vitnet og hans forlovede gikk videre. De hadde da stanset mellom 1/2 og 1 minutt. For vitnet syntes det som om skrikene og 'mumlingen' kom fra Skotthyllbanen som ligger der."

(116) Skotthyllbanen ligger på en grasslette på nordsiden av gangstien og en jernbanelinje som fører over Stavnebroen. Finstad ble funnet på sørsiden – altså på motsatt side av stien.

Bevis 2: Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse 14.10.2003 s. 17, pkt. 114-116. Personnavn er anonymisert.

Som det fremgår av faksimilen av pkt. 114-116 - gjengitt på foregående side, har kjæremålsutvalget sitert fra vitnet As politiforklaring avgitt den 05.10.1977 – dagen før liket av Torunn Finstad ble funnet liggende ut i Nidelva sørvest for Stavne bru.

Nedenfor gjengis utsnitt av vitnet As politiforklaring den 05.10.1977 – dok. V/6, s. 1 i As forklaring – altså den politiforklaring som de tre høyesterettsdommerne selv har sitert fra i pkt. 115 i kjæremålsutvalgets kjennelse.

Like før de kom til brua, ca. 20 meter, er det en åpning i trerekken på ca. 5-10 meter. da de var der, hørte vitnet også rop. i vitnets gangretning ble dette på høyre side.

dette var et kvinneskrik. det hørtes ut som et kvin – omtrent som om noen blir kilet – og var ganske kraftig. deretter hørte de prat. det hørtes ut som om det var en mann og kvinne som pratet sammen. det var ikke mulig å skille ut ordene skikkelig. imidlertid hørtes det ut som om kvinnen sa noe slikt som 'de ser oss' eller lignende. ut fra dette mener vitnet at det er mulig at kvinnen ikke var trønder idet trønderne sier 'dem' og ikke 'de'. etter et nytt skrik var det påny mumlende stemmer.

på 'mumlingen' å dømme, var ikke situasjonen så alvorlig, og vitnet og hans forlovede gikk videre. de hadde da stanset mellom 1/2 og 1 minutt. for vitnet syntes det som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen som ligger der. han mener iallefall at de kom fra den siden av elven (byåsensiden)

Bevis 3: Politiforklaring A – dok. V/6

Den delen av As forklaring som Høyesteretts kjæremålsutvalg siterte i sin kjennelse 14.10.2003, er avmerket med grått på ovenstående faksimile fra As politiforklaring.

Det fremgår i pkt. 115 i kjæremålsutvalgets kjennelse at utvalget helt korrekt angir at vitnet A og hans daværende forlovede (nå ektefelle) B **gikk i østlig retning** inn mot åstedsområdet (se faksimilen av utvalgets kjennelse gjengitt på foregående side). Kjæremålsutvalget gjengir også helt korrekt at A beskrev rop han hørte som **et kvinneskrik** (se ovenstående faksimile av As forklaring).

Høyesteretts kjæremålsutvalg avslutter sitt sitat fra As politiforklaring med setningen:

"...For vitnet syntes det som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen som ligger der..." (se avslutningen av pkt. 115)

Deretter trekker kjæremålsutvalget følgende konklusjon i kjennelsens pkt. 116:

"...Skotthyllbanen ligger på en grasslette på nordsiden av gangstien og en jernbanelinje som fører over Stavnebroen. Finstad ble funnet på sørsiden – altså på motsatt side av stien..."

Det anføres fra anmelders side at effekten av kjæremålsutvalgets konklusjon i pkt. 116 er at As vitneutsagn blir uinteressant i forhold til drapet på Torunn Finstad idet As observasjon dermed ville være "flyttet ut" av åstedsområdet.

Det anføres videre at det utvilsomt er slik at dommernes konklusjon i pkt. 116 objektivt sett er uriktig i forhold til å fastslå hvor fra A hørte skrik og stemmer – en mann og en kvinne som snakket sammen. Dette fremgår allerede av det samme politiafhør av A (dok. V/6) som de tre dommerne har sitert fra i pkt. 115 i sin kjennelse. Det anføres at om de tre dommerne hadde begynt sitt sitat fra As politiforklaring en setning før sitatet begynner, så kunne dommerne umulig trekke den konklusjon de gjør i pkt. 116.

Den setningen anmelder her viser til, har følgende ordlyd (se faksimile på foregående side – for sammenhengens skyld siteres her de to siste setningene før starten på kjæremålsutvalgets sitat):

"...Da de var der, hørte vitnet også rop. **I vitnets gangretning ble dette på høyre side...**" (Anm-TS: min utheving)

Gjennom kjæremålsutvalgets egen formulering i pkt. 115, linje 2 – "...*det vil si i østlig retning*..." – kan det ikke herske tvil om at de anmeldte dommere var klar over i hvilken himmelretning vitnene A/B gikk. Setningen som ikke er tatt med i kjæremålsutvalgets sitat, – "... . **I vitnets gangretning ble dette på høyre side...**" – er således i seg selv en entydig dokumentasjon for at A hørte lydene fra sørsiden, altså fra selve åstedsområdet.

Anmelder anfører at spørsmålet i forhold til mulig brudd på straffeloven § 110, 1. ledd og dermed straffansvar etter dette må bli om de tre dommerne var kjent med den setningen i As avhør der A opplyser at lydene kom fra hans høyre side i gangretningen.

Anmelder begjærer derfor at høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius avhøres og bes besvare følgende spørsmål:

Spørsmål 1: Var De kjent med – under hensyntagen til Kjæremålsutvalgets korrekte angivelse av at A/B gikk i østlig retning - at A gjennom setningen "... . **I vitnets gangretning ble dette på høyre side...**" har angitt hvorfra de omtalte lyder kom (fra sør)?

Spørsmål 2: Hvis De var kjent med setningen "... . **I vitnets gangretning ble dette på høyre side...**" – hva er da Deres begrunnelse for å formulere pkt. 116 i kjæremålsutvalgets kjennelse av 14.10.2003?

Anmelder anfører at – alene As politiforklaring – entydig dokumenterer at A hørte lydene fra sørsiden av gangstien og jernbanelinjen – ikke fra nordsiden slik kjæremålsutvalget konkluderer i pkt. 116. Anmelder anfører videre at dette også fremgår entydig av den gjenopptakelsesbegjæringen som var gjenstand for dommernes vurdering – se for eksempel Tore Sandbergs "Bevisanalyse til Gjenopptakelsesbegjæring" av 29.02.2000 – s. 56-60.

Nedenfor gjengis s. 59 i begjæringen der undertegnetes foto av A er satt sammen med politifoto 1977:

Liket av Torunn Finstad ble funnet bak buskene der vi kan ane elven.

Bildene av ekteparet (A/B) ble tatt av undertegnede før jeg fikk tilgang til politiets fotomappe i Torunn Finstad-saken. Jeg hadde således ikke sett politibildet gjengitt til høyre før jeg selv fotograferte bildet av (A) som er gjengitt over.

En sammenligning av politiets foto dok III/14, fig. 22 – med mitt foto etterlater ikke mye tvil om at ekteparet (A/B) har gjort sin observasjon i det høyaktuelle området.

Legg merke til den store industribygningen på den andre siden av Nidelven.

Politiets fig. 22 og mitt foto av (A) må være tatt fra tilnærmet samme posisjon på gangstien. (A) stanset altså ganske presist der legdeområdet var i skråningen.

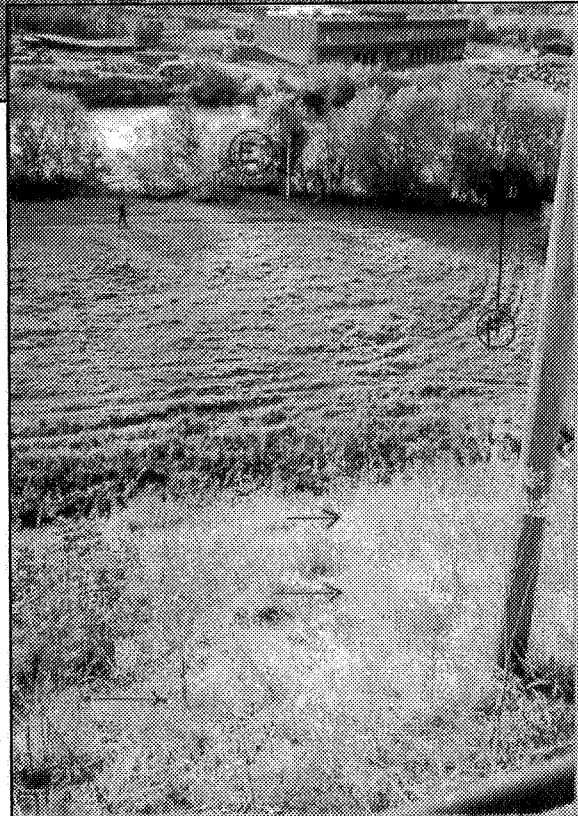

Fig. 22: Fotoet er tatt i sydlig retning, fra toppen av skråningen, opp på stien. Røde piler markerer legden i graset i skråningen. Bokstav "E" markerer flaggstengene. Bokstav "F" markerer hytta, stående i sydvestre hjørne av slatta.

Dokumentets navn:
2000-0225BegjGjenoppTF.doc

Dato:
29. februar 2000

Side - 59

Anmelder anfører at ingen som har lest undertegnedes "Bevisanalyse til Gjenopptagelsesbegjæring", kan være i tvil om at fotodokumentasjonen av vitnet A entydig viser at A peker rett inn i åstedsområdet sør for gangstien og jernbanelinjen.

For å avklare om det kan foreligge et subjektivt straffansvar (jfr. strl § 110, 1. ledd) begjærer anmelder at høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius avhøres også om sitt kjennskap til dokumentasjonen i Sandbergs "Bevisanalyse til Gjenopptagelsesbegjæring" og bes besvare følgende spørsmål:

Spørsmål 3: Var De kjent med dokumentasjonen som fremgår av Tore Sandbergs "Bevisanalyse til Gjenopptagelsesbegjæring" s. 56-60 og særlig s. 59, der vitnet A peker rett mot åstedsområdet sør for gangstien som han og hans daværende forlovede befant seg på natt til 02.10.1977?

Spørsmål 4: Om De var kjent med den angitte dokumentasjon s. 56-60, – hva er da Deres begrunnelse for å formulere pkt. 116 i kjæremålsutvalgets kjennelse av 14.10.2003?

Straffbarhetsvilkår etter strl § 110

Straffeloven § 110, 1. ledd setter straff for dommer som handler mot bedre vitende. Anmelder viser i denne sammenheng til "Straffeloven Kommentartutgave – Anden del. Forbrydelser" redigert av Anders Bratholm og Magnus Matningsdal (Universitetsforlaget 1995) – s. 101, pkt. 1 der det bl.a. fremgår:

"...Straffebudet verner den enkelte og samfunnet mot tjenestehandlinger som en dommer... foretar mot bedre vitende..."

...Straffetrusselfen bidrar dermed også til å sikre at det treffes materielt riktige avgjørelser, men **det er ikke noe vilkår for straffansvar at handlingen har hatt betydning for innholdet i den rettslige avgjørelsen...**" (Anm-TS: min utheving)

Se også samme kommentartutgave s. 102, pkt. 3.1:

"...3.1. Den straffbare handling er å handle "mot bedre Vidende". **Det kreves ikke at handlingen skal være av en bestemt art eller at noen bestemt følge skal inntre**, jfr. 47/468 (s. 471)..." (Anm-TS: min utheving)

Under henvisning til spørsmål 1 og spørsmål 3 - gjengitt i det foranstående - anfører anmelder at om de tre anmeldte høyesterettsdommerne har vært kjent med de faktiske forhold som er gjengitt i disse spørsmålene, så må det innebære at de har formulert pkt. 116 i sin kjennelse av 14.10.2003 vitende om at innholdet i pkt. 116 gir uriktig opplysning om hvor fra vitnet A hørte de omtalte lydene.

Straffbarhetsvilkår etter strl § 325 nr. 1 – jfr. siste ledd

Anmelder anfører videre at om høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius ikke har vært/har gjort seg kjent med de faktiske forhold som er angitt i spørsmål 1 og spørsmål 3, så begjæres vurdert om de samme dommere har overtrådt straffelovens § 325 nr. 1 ved å ha utvist grov uforstand i tjenesten. De tre dommerne behandlet kjæremål i en sak der domfelte hadde sonet fengsel i 18 år og 5 måneder for to seksualdrap i Trondheim som han ble dømt for å ha begått – gjennom dommer i Frostating lagmannsrett i mai 1978 og i desember 1981. Det må legges til grunn at aktsomhetskravet må være særlig høyt i en så alvorlig sak.

Anmelder viser også i forhold til denne straffebehandling til "Straffeloven Kommentartutgave – Tredje del. Forseelser" redigert av Anders Bratholm og Magnus Matningsdal (Universitetsforlaget 1995) – s. 7 der det bl.a. fremgår:

"Å vise "grov Uforstand" vil si grovt å unnlate å bruke sin forstand, jfr. Kierschow s. 781..."

Anmelder anfører at det å fremstille et faktum som klart uriktig – til tross for at de ved å lese det foreliggende materialet må ha forstått at deres konklusjon (i pkt. 116) måtte være uriktig – må rammes også av straffeloven § 325 nr. 1.

Anmelder anfører videre at det å fremstille et faktum som klart uriktig – ved å unnlate å sette seg inn i det foreliggende materialet – må rammes av straffeloven § 325 nr. 1. Under en hver omstendighet følger av ansvarlighetsloven § 3 at stilling kan fradømmes i saken. Anmelder anfører i denne sammenheng at aktsomhetskravet må være særlig høyt for dommere i Norges Høyesterett – særlig når deres vurdering gjelder de politiavhørte vitner (A og B) som har gjort de klart mest detaljerte og omfattende observasjoner av alle i åstedsområdet på et tidspunkt som må antas å ligge nær opp til drapstidspunktet – og når det dessuten er slik at den dømmende rett ikke ble gjort kjent med As/Bs observasjoner.

Under henvisning til Grunnloven § 86, 2. ledd og ansvarlighetsloven § 5 anføres at straffelovens alminnelige bestemmelse om foreldelse ikke kan komme til anvendelse ettersom handlinger som påtales ved riksrett, ikke i noe tilfelle er kortere enn 15 år.

De tre dommerne i Høyesteretts kjæremålsutvalg har begrunnet sin feilplassering av hvor fra vitnet A hørte lydene ved å sitere følgende setning fra politiavhøret 05.10.1977 med A - se kjennelsens pkt. 115:

"...For vitnet syntes det som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen som ligger der..."

Basert på ordet "**skotthyllbanen**" mente så Høyesteretts kjæremålsutvalg seg å vite at lydene ikke kom fra åstedsområdet – men fra helt motsatt retning:

"...Skotthyllbanen ligger på en grasslette på nordsiden av gangstien og en jernbanelinje som fører over Stavnebroen. Finstad ble funnet på sørsiden – altså på motsatt side av stien..."

Anmelder anfører at det avgjørende i denne sammenheng må være hvor vitnet A mente/mener at "skotthyllbanen" var/er. Om de anmeldte dommere – ut fra den foreliggende dokumentasjon i saken – likevel skulle ha vært i tvil om hva vitnet A la i uttrykket "skotthyllbanen", så anføres det at det i så fall måtte være dommernes plikt å søke dette avklart før de trakk sin konklusjon – ved å søke dette avklart med A selv. Det har dommerne unnlatt å gjøre.

Den 10.11.2004 tok Tore Sandberg opp ny skriftlig forklaring med vitnet A. A ble ved denne anledningen foreholdt Høyesteretts kjæremålsutvalgs gjennomgang av vitnets observasjon og vitnets egen politiforklaring fra 05.10.1977. I den skriftlige forklaringen avgitt til Sandberg den 10.11.2004 forklarte A bl.a. følgende:

"...På spørsmål fra Sandberg om vitnet noen gang har vært av den oppfatning at han hørte "skrikene og mumlingen" fra nordsiden av gangstien og jernbanelinjen, sier vitnet at Høyesteretts kjæremålsutvalg her utvilsomt tar feil. Vitnet har alltid oppfattet det dit hen at "skotthyllbanen" ligger på sørsiden av

gangstien og den bratte skråningen. Under en hver omstendighet var det fra denne sørsiden at vitnet hørte skrik og stemmene fra en kvinne og en mann om natten den 02.10.1977. Vitnet sier at dette også fremgår direkte av den samme forklaringen som kjæremålsutvalget har sitert fra. Kjæremålsutvalget har i sitt sitat unnlatt å ta med setningen "...i vitnets gangretning ble dette på høyre side..."

Bevis 5: Vitneforklaring A 10.11.2004 avgitt til Tore Sandberg

Under henvisning til det foranstående begjærer anmelder at påtalemyndigheten besørger høyesterettsdommer Magnus Matningsdal, høyesterettsdommer Eilert Stang Lund og høyesterettsdommer Karin M. Bruzelius avhørt med sikte på å avklare om de tre dommernes handlinger oppfyller straffbarhetsvilkårene i straffeloven § 110, 1. ledd og/eller straffeloven § 325 nr. 1.

Om avhør av de tre høyesterettsdommerne skulle vise at de formulerte kjennelsens pkt. 116 vitende om at det ikke var fra nordsiden A hørte lydene, begjærer anmelder de tre høyesterettsdommerne tiltalt og straffet for brudd på straffeloven § 110 og straffeloven § 325 nr. 1. Skulle slike avhør vise at dommerne ikke har satt seg inn i As entydige politiforklaring 05.10.1977 om at lydene kom fra området sør for gangstien – samt undertegnedes dokumentasjon om det samme i Fritz Moens begjæring om gjenopptakelse, begjæres dommerne tiltalt og straffet for brudd på straffeloven § 325 nr. 1.

Vedlegg 2

Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen til høyesterettsdommer Karin M. Bruzelius, datert 14. november 2007. Likelydende brev ble sendt til høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal og Eilert Stang Lund, datert 14. november 2007

Vedr. anmeldelse fra Tore Sandberg av tre høyesterettsdommere i anledning Fritz Moen-saken

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viser til vedlagte skriv av 18. september 2006 til Odelstinget, der Tore Sandberg anmelder de tre høyesterettsdommerne som i egenskap av medlemmer av Høyesteretts kjæremålsutvalg avsa kjennelse den 14. oktober 2003 i sak nr. 2002/522 om gjenopptakelse etter straffeprosessloven §§ 391 nr. 3 og 392 annet ledd.

Reglene om behandlingen av riksrettssaker ble endret ved grunnlovsendringer vedtatt av Stortinget

20. februar 2007 og endringer i Stortingets forretningsorden vedtatt samme dato.

I medhold av Stortingets forretningsorden § 12 nr. 10 fjerde ledd er det kontroll- og konstitusjonskomiteen som behandler saker der Stortinget skal ta stilling til hvorvidt konstitusjonelt ansvar skal gjøres gjeldende.

Som et ledd i behandlingen av henvendelsen fra Tore Sandberg, har komiteen besluttet å forelegge Dem henvendelsen for eventuell uttalelse.

Likelydende brev er sendt høyesterettsdommer Magnus Matningsdal og høyesterettsdommer Eilert Stang Lund.

Vedlegg 3

Brev fra høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 20. desember 2007.¹

Anmeldelse i anledning Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken

Det vises til komiteens likelydende brever av 14. november 2007 til undertegnede hvor anmeldelse av 18. september 2006 oversendes for eventuell uttalelse. Etter å ha innhentet dokumentene i straffesakene og gjenopptakelsessaken, vil vi her gi en felles redegjørelse for vårt syn.

Innledning

Frostating lagmannsrett dømte 29. mai 1978 Fritz Moen til fengsel i 20 år for drap og voldtekt av Torunn Finstad. I tillegg ble det med hjemmel i den dagjeldende straffeloven § 39 gitt bemyndigelse til sikring for et tidsrom av ti år. Etter anke reduserte Høyesterett i dom 15. september 1978 (inntatt i Norsk Retstidende 1978 side 997) fengselsstraffen til fengsel i 16 år. Den 18. desember 1981 dømte Frostating lagmannsrett Fritz Moen til fem års fengsel for drap og forsøk på voldtekt av Sigrid Heggheim. Straffen var en tilleggsstraff til den straff som var utmålt i den første saken.

Fritz Moen begjærte i januar 2000 begge saker gjenopptatt. Sakene ble overført til Hålogaland lagmannsrett, som i kjennelse 12. februar 2002 ikke tok begjæringene til følge. Avgjørelsen ble påkjært til Høyesteretts kjæremålsutvalg. I kjennelsen 14. oktober 2003 (inntatt i Norsk Retstidende 2003 side 1389) tok kjæremålsutvalget kravet om gjenopptakelse av saken om Sigrid Heggheim til følge. I saken om Torunn Finstad ble kravet om gjenopptakelse ikke tatt til følge.

Vedlegg 1: Ikke-anonymisert utskrift av kjennelse 14. oktober 2003 i sak nr. 2002/522.

Borgarting lagmannsrett frifant i oktober 2004 Fritz Moen for drapet på Sigrid Heggheim.

Fritz Moen døde 28. mars 2005. Like før sin død i desember 2005 erkjente en mann at han hadde drept to unge kvinner i Trondheim i de aktuelle tidsrom.

Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker besluttet 15. juni 2006 å gjenoppta saken om Torunn Finstad. Borgarting lagmannsrett frifant i august 2006 Fritz Moen også for dette drapet.

Rettslig grunnlag

I begge sakene var grunnlaget for begjæringen om gjenopptakelse straffeprosessloven § 391 nr. 3 som gjelder når det "opplyses en ny omstendighet

eller skaffes frem et nytt bevis som synes egnet til å føre til frifinnelse". Selv om disse vilkår ikke er oppfylt, kunne straffeprosessloven § 392 andre ledd gi grunnlag for gjenopptakelse. Denne bestemmelse ble endret ved lov 11. juni 1993 nr. 80, hvilket medførte at vilkårene for gjenopptakelse var forskjellige i de to sakene, jf. 1993-lovens ikrafttredelses-bestemmelse, V sjuende ledd. I "Torunn-saken" kunne gjenopptakelse bare finne sted såfremt "særlige forhold gjør det *meget tvilsomt* om dommen er riktig". I "Sigrid-saken" var det tilstrekkelig at særlige forhold "gjør det *tvilsomt* om dommen er riktig". I begge tilfeller var det dessuten et krav at "tungtveiende hensyn tilsier at spørsmålet om siktedes skyld blir prøvd på ny". Disse bestemmelsene er behandlet i kjennelsen avsnittene 96-104 og særskilt for "Torunn-saken" i avsnittene 140-143.

Anmeldelsen

Anmeldelsen gjelder forbrytelse mot straffeloven § 110 første ledd, som lyder:

"En Dommer, et lagrettemedlem eller en Skjønsmand, der som saadan handler mod bedre Vidende, straffes med Fængsel indtil 5 Aar."

Om forståelsen av denne bestemmelsen uttaler Håkon Wiker i Bratholm/Matningsdal:

Straffeloven med kommentarer, Anden Del, Forbrydelser side 102:

"Å handle 'mod bedre Vidende' betyr at gjerningspersonen opptrer subjektivt uriktig. Han må etter sin egen oppfatning handle galt. Om en dommer legger en lovtolkning til grunn som han feilaktig går ut fra er uriktig, eller han bygger på et faktum som han mener er uriktig uten at det er det, vil han være skyldig i straffbart forsøk. Vurderingstemaet er mao. om dommeren har villet handle illojalt."

Anmeldelsen gjelder også overtredelse av straffeloven § 325 som rammer "den Embeds- eller Bestillingsmand, der 1. viser grov Uforstand i Tjenesten, ...". I Norsk Retstidende 1986 side 670 på side 671 uttaler Høyesterett at dette straffebudet krever at det er utvist "kvalifisert klanderverdig opptreden som foranlediger sterke bebreidelser for mangel på aktsomhet".

Det er "dømmernes behandling av en sentral del av vitnet As observasjoner i åstedsområdet og dommernes vurdering av hvorfra A hørte en mann og en kvinne snakke sammen" som anmeldelsen gjelder. Grunnlaget er at dommerne:

1. Vitners navn er anonymisert.

"i realiteten har flyttet As observasjon (hvor lydene/stemmene kom fra) ut av åstedsområdet til tross for at de – under forutsetning av at de har gjort seg kjent med As politiforklaring av 05.10.1977 og Moens begjæring om gjenopptakelse – må ha visst at en slik flytting av observasjonen ut av åstedsområdet ikke er korrekt."

Utvalgets kjennelse

1. OPPBYGNINGEN

Kjennelsen har følgende oppbygning: I avsnittene 1 til 16 gis det en oversikt over utviklingen i de to sakene. Deretter inneholder avsnittene 17 til 30 et kortfattet resymé over saksforholdet. Partenes anførsler og påstander er gjengitt i avsnittene 31 til 94. Anførselen vedrørende det forholdet som anmeldelsen gjelder, er gjengitt i avsnitt 42. I avsnittene 96 til 104 redegjøres det for de rettslige utgangspunktene i saken. I "Torunn-saken" behandles begjæringen om gjenopptakelse begrunnet i straffeprosessloven § 391 nr. 3 i avsnittene 106 til 138, hvor konklusjonen var at bestemmelsen ikke ga grunnlag for gjenopptakelse. Det forholdet anmeldelsen gjelder, behandles i avsnittene 106 til 122. Avsnittene 139 til 174 beskriver utviklingen i etterforskningen i "Torunn-saken". Deretter behandles fra og med avsnitt 175 til og med avsnitt 271 "Sigrid-saken", hvor gjenopptakelse ble tillatt med hjemmel i straffeprosessloven § 392 andre ledd. Resten av kjennelsen – fra og med avsnitt 272 – inneholder en vurdering av bevismaterialet i "Torunn-saken" i relasjon til straffeprosessloven § 392 andre ledd. Konklusjonen her var at heller ikke denne bestemmelsen ga grunnlag for gjenopptakelse.

2. UTVALGETS ARBEID MED KJÆREMÅLET

Etter at kjæremålet kom inn til Høyesterett våren 2002, foregikk en forberedende behandling hvor Fritz Moens forsvarer, advokat Elden, fremla ytterligere materiale. Deretter utarbeidet en utreder i juridisk sekretariat et omfattende notat.

Etter at saken var blitt fordelt til de aktuelle dommerne 4. desember 2002, innledet vi vårt arbeide med saken i januar 2003. Vi hadde alle saksdokumenter tilgjengelig og i tillegg dokumentutdrag. Ved vår fornyete gjennomgang mener vi å ha observert at det nå er lagt inn ytterligere en del 0-dokumenter blant sakens dokumenter uten at vi kan se at dette har betydning for det spørsmål anmeldelsen gjelder. I begge saker er det et meget omfattende bevismateriale fra etterforskningen begynte umiddelbart etter drapet av Sigrid Heggheim i september 1976 fram til og med lagmannsrettens avgjørelse i gjenopptakelsesakene i februar 2002. I tillegg kommer det materiale som ble framlagt for, eller innhentet av, kjæremålsutvalget.

Ved behandlingen av kjæremålet brukte vi mye tid på å gå gjennom bevismaterialet, og vi var etter tur i perioder fritatt for annet dommerarbeid. Vi gjennomgikk sakens dokumenter i sin helhet, og de sentrale dokumenter ble lest og drøftet mange ganger. Vi var selvsagt kjent med de deler av As politiforklaring fra 5. oktober 1977 som er trukket frem i anmeldelsen.

Etter at vi hadde satt oss inn i saken, oppnevnte vi 11. april 2003 overlege dr.med. Henning Sørensen, Blodbanken ved Rigshospitalet i København, som sakkyndig i "Sigrid-saken", jf. kjennelsen avsnitt 248 flg. Da den sakkyndiges rapport forelå i slutten av mai, hadde vi flere møter for å gjennomgå denne og for å drøfte utkast til avgjørelse. Utkastet hadde flere hundre noter med kildeangivelser.

Ved behandlingen av gjenopptakelse etter straffeprosessloven § 391 nr. 3 om nye omstendigheter og bevis og § 392 andre ledd om særlige forhold gjennomgikk vi og vurderte samtlige foreliggende bevis og sammenholdt disse. Utvalgets konklusjoner for vitnene som er omtalt i anmeldelsen, fremgår av avsnitt 120.

3. BEVISMATERIALET

I anmeldelsen gjengis utdrag av de politiforklaringene som vitnene A og B ga til politiet i 1977. Forklaringer som vitnene ga til politiet 7. juni 2000, er ikke nevnt i anmeldelsen. Vi vedlegger kopier av samtlige dokumenter som vi hadde tilgang til for de aktuelle vitnene, og som var en del av grunnlaget for avsnittene 107-122 i kjennelsen, og spesielt avsnittene 113-120:

Vedlegg 2: Bs politiforklaringer av 5. og 6. oktober 1977 samt As politiforklaring av 5. oktober 1977.

Vedlegg 3: Vitneforklaring fra de samme personene avgitt til Tore Sandberg 23. september 1999.

Vedlegg 4: Politiforklaring fra de samme avgitt 7. juni 2000.

Vedlegg 5: Utdrag av bevisanalyse fra Tore Sandberg AS datert 16. mars 2001.

Verken Høyesterett eller kjæremålsutvalget foretar åstedsbefaring. Vi hadde imidlertid tilgang til en rekke fotografier fra området fra 1977 slik at vi kunne danne oss et inntrykk av åstedet og tilliggende områder. Det fremgår blant annet av forklaringene til ektefellene A og B at vegetasjon og andre forhold gjør at åstedet og området rundt så annerledes ut da saken ble gjenopptatt. Vi vedlegger et oversiktsfoto fra området tatt fra øst mot vest – altså i Torunns gangretning.

Vedlegg 6: Oversiktsfotografi fra etterforskningsdokumentene - inntatt i bevisanalyse av 16. mars 2001 fra Tore Sandberg AS.

Den kraftige, svarte streken på bildet med tilhørende tekst er påført av Sandberg som ledd i hans bevisanalyse.

I teksten til fotografiet heter det at det ligger "skotthyllbaner" på grassletten nord for Stavnebroen.

4. KOMMENTARER TIL ANMELDELSEN

Anmeldelsen gjelder konkret vår bemerkning i avsnitt 116 i kjennelsen, som er foranlediget av avsnitt 115, som delvis gjengir vitnet As politiforklaring av 5. oktober 1977. I forklaringen sier han øverst på side 2 at han hørte rop. "I vitnets gangretning ble dette på høyre side." I det som ble gjengitt av forklaringen, heter det til slutt at det for ham syntes "som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen som ligger der".

"Skotthyllbanen" lå på venstre side i As gangretning. Bemerkningen i avsnitt 116 var ment å klargjøre dette. Vi ser i ettertid at avsnitt 116 kunne ha vært noe utdypet, ettersom A klart ga uttrykk for å ha hørt lyder fra sin høyre side i sin gangretning, som er sørsiden av gangstien. Det samme gjorde B, jf. avsnitt 117. Når det gjelder den nærmere plassering av hvor stemmene kom fra, viste imidlertid forklaringene en viss usikkerhet. I denne sammenheng viser vi til følgende uttalelse i B's politiforklaring fra 7. juni 2000:

"Vitnet ville også bemerke at hun siden det aktuelle skjedde i 1977, har vært uenig med sin mann, A, på to punkter. Det ene er hvor stemmen/stemmene kom fra, og det andre var stedet hvorfra de hørte forannevnte."

I tilknytning til dette nevner vi at A i politiforklaringen 7. juni 2000 ikke utelukket muligheten for at stemmene kunne komme fra den andre siden av elven. Bevisbildet på dette punkt var altså sammenlagt.

5. UTVALGETS KONKLUSJON, AVSNITT 120 I KJENNELSEN

Vår konklusjon var at opplysningene fra A/B sett i sammenheng med andre bevis og omstendigheter, ikke var egnet til å føre til frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 391 nr. 3. Det ble lagt til grunn at det var "uklart" hva A/B hørte. Vi var imidlertid klar over at stemmene som de hørte, var lokalisert et eller annet sted sør for gangstien.

Anførselene i anmeldelsen har – etter det vi forstår – sammenheng med en teori om at Torunn Finstad på veien hjem fra Studentersamfundet ca. kl. 02.00 drapsnatten kan ha truffet en ukjent mann som hun ble med under Stavnebroen på vestsiden av Nidelven – eventuelt nedenfor skråningen på sørsiden like vest for broen. Vår bedømmelse av og konklusjon på dette punkt framgår også av avsnitt 120.

Vedlegg 4

Brev fra Tore Sandberg til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 3. januar 2008.¹

Anmeldelse av høyesterettsdommere i Fritz Moen-saken

Dommernes skriv av 20.12.2007 til Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite

Etter anmodning fra undertegnede har jeg mottatt skriv datert 20.12.2007 fra høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius vedr. min anmeldelse (datert 18.09.2006) av de samme dommerne i forbindelse med dommenes behandling av Fritz Moen-saken. Etter en gjennomgang av dommernes svar til Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite tillater jeg meg å oversende komiteen mine kommentarer til dommernes skriv.

I min anmeldelse av 18.09.2006 hadde jeg formulert fire konkrete spørsmål som jeg ba dommerne besvare. Jeg konstaterer at dommerne i stedet for å besvare de konkrete spørsmålene har skrevet en 7

sider lang redegjørelse for sin befattning med Fritz Moen-saken. Store deler av denne redegjørelsen gjelder forhold som ikke er omfattet av min anmeldelse. Jeg understreker igjen at jeg selvfølgelig ikke har anmeldt dommerne fordi de har avsagt en kjennelse jeg er uenig i – derimot deres faktiske beskrivelse av et sentralt bevis i straffesaken mot Fritz Moen. Når de tre dommerne i sin konklusjon på s. 7 skriver at –

"...Vår konklusjon var at opplysningene fra A/B sett i sammenheng med andre bevis og omstendigheter, ikke var egnet til å føre til frifinnelse...",

- så må dette åpenbart være uten betydning for vurderingen av anmeldelsen. Jeg viser i denne sammenheng til min anførsel på s. 6 i anmeldelsen av 18.09.2006 vedr. brudd på straffeloven § 110, 1. ledd med henvisning til "Straffeloven Kommentartutgave

1. Vitners navn er anonymisert.

– Anden del. Forbrydelser" redigert av Anders Bratthom og Magnus Matningsdal – kommentarutgaven s. 102, pkt. 3.1:

"...3.1. Den straffbare handling er å handle "mot bedre Vidende". Det kreves ikke at handlingen skal være av en bestemt art eller at noen bestemt følge skal inntre, jfr. 47/468 (s. 471)..." (Anm-TS: min utheving)

Som det fremgår av min anmeldelse av 18.09.2006 gjelder anmeldelsen kun

"...dommernes behandling av en sentral del av vitnet As observasjon i åstedsområdet og dommernes vurdering av hvorfra A hørte en mann og en kvinne som snakket sammen. Anmelder anfører at de tre anmeldte dommere i sin kjennelse i realiteten har flyttet As observasjon (hvor lydene/stemmene kom fra) ut av åstedsområdet til tross for at de – *under forutsetning av at de har gjort seg kjent med As politiforklaring av 05.10.1977 og Moens begjæring om gjenopptakelse* – må ha visst at en slik flytting av observasjonen ut av åstedsområdet ikke er korrekt..." (Anm-TS: uthevingen foretatt av undertegnede nå)

Den helt avgjørende problemstillingen i min anmeldelse er derfor om dommerne var kjent med de faktiske omstendigheter som **anføres i anmeldelsen**.

Av faksimilene gjengitt i anmeldelsen på s. 2 (pkt. 114-116 i Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14.10.2003 – med sitat fra vitnet As politiforklaring 05.10.1977) og på s. 3 (utsnitt av vitnet As politiforklaring av 05.10.1977) fremgår det klart at de tre dommerne i sitt sitat i pkt. 115 har unnlatt å ta med at A i sin politiforklaring om hvor lydene/stemmene kom fra - gjennom setningen "*...I vitnets gangretning ble dette fra høyre side...*" - klart har angitt hvorfra lydene/stemmene kom, nemlig fra området **sør** for den gangstien A og hans forlovede befant seg på.

Selv om dommerne altså ikke konkret har besvart de fire spørsmålene jeg har formulert i anmeldelsen, fremgår det likevel av dommernes redegjørelse for komiteen at de **var kjent med** det sentrale beviset at vitnet A hørte lydene/stemmene fra området sør for gangstien.

Jeg viser i denne sammenheng til siste setning på s. 4 i dommernes svarbrev til Kontroll- og konstitusjonskomiteen:

"...Vi var selvsagt kjent med de deler av As politiforklaring fra 5. oktober 1977 som er trukket fram i anmeldelsen..."

Jeg viser også til utvalgets konklusjon på s. 7 – siste setning i første avsnitt:

"...Vi var imidlertid klar over at stemmene som de hørte, var lokalisert et eller annet sted sør for gangstien..."

Etter dette anfører undertegnede at de utsagn som her er gjengitt fra dommernes svarbrev av 20.12.2007, er en faktisk erkjennelse av at de visste at A har forklart at lydene/stemmene han hørte kom fra sørsiden av den gangstien han og hans forlovede befant seg på.

I dommernes "Kommentarer til anmeldelsen" på s. 4 i svarbrevet til komiteen gjengir dommerne den avgjørende setningen om hvor A hørte lydene/stemmene fra - "I vitnets gangretning ble dette fra høyre side" – men uten å opplyse at de unnlot å gjengi den samme setningen da de i Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14.10.2003 siterte fra As politiforklaring av 05.10.1977. Dommerne skriver bl.a.:

"...Anmeldelsen gjelder konkret vår bemerkning i avsnitt 116 i kjennelsen, som er foranlediget av avsnitt 115, som delvis gjengir vitnet As politiforklaring av 5. oktober 1977. I forklaringen sier han øverst på side 2 at han hørte rop. "I vitnets gangretning ble dette på høyre side". I det som ble gjengitt i forklaringen, heter det til slutt at det for ham syntes "som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen som ligger der".

"Skotthyllbanen" lå på venstre side i As gangretning. Bemerkningen i avsnitt 116 var ment å klargjøre dette. Vi ser i ettertid at avsnitt 116 kunne ha vært utdypet, ettersom A klart ga uttrykk for å ha hørt lyder fra sin høyre side i sin gangretning som er fra sørsiden..."

Et sentralt faktum i vurderingen av dommernes konklusjon i pkt. 116 er at det er dommerne selv som introduserer at lydene/stemmene kan ha kommet fra nordsiden av gangstien. Og de gjør det ved å unnlate å sitere setningen "I vitnets gangretning ble dette på høyre side". Når A avslutningsvis i sitatet forklarer at "For vitnet syntes det som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen **som ligger der**" (Anm-TS: min utheving), så viser "som ligger der" nettopp til den setningen dommerne har utelatt i sitatet: – "som ligger der", altså på As høyre side i gangretningen – altså i sør. Nedenfor gjengis igjen pkt. 114-116 i Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14.10.2003 og As politiforklaring av 05.10.1977.

(114) Vitnet (K), nå (K), forklarte seg også for lagmannsretten. Hennes første politiforklaring ble gitt torsdag 6. oktober – samme dag som Finstad ble funnet. (K) hadde også vært i Studenter-samfundet, og hadde syklet over Stavnebroen i retning Byåsen. Hun forklarte at da hun befant seg noen få meter fra gangstien som fører ned til grassletten – med andre ord omtrent på det stedet Moen har forklart at han angrep Finstad, hørte hun plutselig "et høyt skrik, nærmest et angstskrik, som kom fra et sted mellom elva og stedet hvor vitnet befant seg, på vitnets venstre side i kjøreretningen. Vitnet tenkte med en gang at skriket kom fra en dame." Like etter møtte hun et par som kom gående i motsatt retning. Hun stanset og forklarte dem hva hun hadde hørt.

(115) De to personene var, (B), nå (B), og (A), som skulle passere Stavnebroen motsatt vei, det vil si i østlig retning. (B) og (A) forklarte seg første gang for politiet onsdag 5. oktober – dagen før Finstad ble funnet. (A) forklarte at han hadde sett på klokken da de møtte (K), og at den da var 02.40. Han mente de hadde truffet (K) ca. 150 meter før broen. Videre forklarte han at han hørte et rop da de deretter befant seg ca. 20 meter før broen. Han beskrev ropet som "et kvinneskrik" og tilføyde:

"Det hørtes ut som et kvin – omtrent som når noen blir kilet – og var ganske kraftig. Deretter hørte de prat. Det hørtes ut som om det var en mann og kvinne som pratet sammen. Det var ikke mulig å skille ut ordene skikkelig. Imidlertid hørtes det ut som om kvinnen sa noe slikt som at "de ser oss" eller lignende. Ut fra dette mener vitnet at det er mulig at kvinnen ikke var trønder, idet trønderne sier 'dem' og ikke 'de'. Etter et nytt skrik, var det på ny mumlende stemmer.

På 'mumlingen' å dømme, var ikke situasjonen så alvorlig, og vitnet og hans forlovede gikk videre. De hadde da stanset mellom 1/2 og 1 minutt. For vitnet syntes det som om skrikene og 'mumlingen' kom fra Skotthyllbanen som ligger der."

(116) Skotthyllbanen ligger på en grasslette på nordsiden av gangstien og en jernbanelinje som fører over Stavnebroen. Finstad ble funnet på sørsiden – altså på motsatt side av stien.

Personnavn er anonymisert.

Like før de kom til brua, ca. 20 meter, er det en åpning i trerekken på ca. 5-10 meter. da de var der, hørte vitnet også rop. i vitnets gangretning ble dette på høyre side.

dette var et kvinneskrik. det hørtes ut som et kvin – omtrent som om noen blir kilet – og var ganske kraftig. deretter hørte de prat. det hørtes ut som om det var en mann og kvinne som pratet sammen. det var ikke mulig å skille ut ordene skikkelig. imidlertid hørtes det ut som om kvinnen sa noe stikt som 'de ser oss' eller lignende. ut fra dette mener vitnet at det er mulig at kvinnen ikke var trønder. idet trønderne sier 'dem' og ikke 'de'. etter et nytt skrik var det påny mumlende stemmer. på 'mumlingen' å dømme, var ikke situasjonen så alvorlig, og vitnet og hans forlovede gikk videre. de hadde da stanset mellom 1/2 og 1 minutt. for vitnet syntes det som om skrikene og 'mumlingen' kom fra skotthyllbanen som ligger der. han mener iallefall at de kom fra den siden av elven (byåsensiden)

Det er derfor ikke grunnlag for noen tvil om hvor vitnet A mente – og fortsatt mener - at "skotthyllbanen" ligger. Det er de tre dommerne selv som skaper denne tvilen og plasserer observasjonen av lydene/stemmene på nordsiden av gangstien – til tross for at de erkjenner at "...A klart ga uttrykk for å ha hørt lyder fra sin høyre side i sin gangretning som er fra sørsiden..." (skrivet s. 6) – og at "...Vi var selvsagt kjent med de deler av As politiforklaring fra 5. oktober 1977 som er trukket fram i anmeldelsen..." (skrivet s. 4)

I dommernes skriv til komiteen skriver de i sin konklusjon på s. 7 at "...Det ble lagt til grunn at det var "uklart" hva A/B hørte...". Etter min oppfatning kan ikke dommerne høres med et slikt standpunkt når det er de selv som har skapt inntrykk av at lydene/stemmene kom fra nordsiden av gangstien – til tross for at de selv nå bekrefter at de var vel kjent med at A forklarte det stikk motsatte, at lydene kom fra sørsiden.

Det fremstår som meningsløst at de tre dommerne vil "dokumentere" at "skotthyllbanen" ligger nord for gangstien når de samtidig bekrefter at de var

kjent med at lydene kom fra As høyre side i gangretningen som de visste var sør for gangstien – samtidig som de i kjennelsen 14.10.2003 ikke sier et ord om at det var nettopp det A forklarte.

Undertegnede kan etter dette ikke trekke noen annen konklusjon enn at de tre dommerne har handlet mot bedre vitende, jfr. straffeloven § 110, 1. ledd, når de i Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14.10.2003 pkt. 116 fremstiller det som om de lyder/stemmer vitnet A hørte kom fra nordsiden av den gangsti han og hans forlovede befant seg på, - til tross

for at de nå overfor Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite bekrefter at de var kjent med at "...A klart ga uttrykk for å ha hørt lyder fra sin høyre side i sin gangretning som er fra sørsiden...".

Undertegnede anfører videre at dette også må være i strid med straffeloven § 325 nr. 1.

Om Stortingets Kontroll- og konstitusjonskomite skulle ønske saken/saksforholdet ytterligere utdypet fra min side, så vil jeg selvfølgelig stå til tjeneste med slike opplysninger.

Vedlegg 5

Brev fra høyesterettsdommerne Magnus Matningsdal, Eilert Stang Lund og Karin M. Bruzelius til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 21. februar 2008

Anmeldelse i anledning Høyesteretts kjæremålsutvalgs kjennelse av 14. oktober 2003 i Fritz Moen-saken

Det vises til fungerende komitéleders likelydende brever av 19. februar 2008 til undertegnede hvor Tore Sandbergs brev til komiteen av 3. januar 2008 oversendes for eventuell uttalelse.

Som det fremgår av vårt brev av 20. desember 2007, var vi klar over at A opplyste å ha hørt lyder fra sørsiden av gangstien. Vi aksepterer at avsnitt 116 kan ha fått en noe uklar utforming. Det sentrale for kjæremålsutvalget var imidlertid, som det fremgår av avsnittene 120 og 121, at vi anså det helt usannsynlig

at Torunn Finstad om natten skulle ha slått følge med en ukjent mann ned i skråningen ved elva. Spørsmålet om lokalisering av lydene fremsto dermed ikke som relevant i forhold til gjenopptakelsesbegjæringen. Etter vår mening er den vesentligste begrunnelsen for at Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker i 2006 tok gjenopptakelsesbegjæringen til følge, at en mann tilsto drapet på dødsleiet i desember 2005.

Vi viser for øvrig til vårt brev av 20. desember 2007 som vi mener besvarer de spørsmål som ble stilt i anmeldelsen.

